

स्थानीय- राजपत्र

भरतपुर महानगरपालिकाद्वारा प्रकाशित

खण्ड १

संख्या ८

प्र.मिति: २०७७/०९/०२

भाग-२

बालमैत्री स्थानीय शासन कार्यान्वयन निर्देशिका, २०७६

भरतपुर महानगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
भरतपुर, चितवन
बागमती प्रदेश, नेपाल

बालमैत्री स्थानीय शासन कार्यन्वयन निर्देशिका, २०७६

प्रस्तावना:

नेपालको संविधानको धारा ३९ मा उल्लेखित बालअधिकार संबन्धी व्यवस्था, बालश्रम निषेध र नियमन ऐन-२०५६, बालबालिका सम्बन्धी ऐन, २०७५, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ र नेपालको पन्ध्रौ योजनाको आधारपत्रमा समेत बालबालिकाको सर्वोत्तम हितका पक्षमा भएका नीतिगत एवं कानुनी प्रावधान समेतलाई दृष्टिगत गर्दै र बालमैत्री स्थानीय शासन राष्ट्रिय रणनीति, २०६८ लाई समेत मार्गदर्शनको रूपमा लिई “बालमैत्री स्थानीय शासन कार्यन्वयन निर्देशिका, २०७६” तयार पारी कार्यान्वयनमा ल्याउन आवश्यक भएकोले यो निर्देशिका तयार पारिएको हो ।

परिच्छेद: १

१.१ संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ :

- (१) यो कार्यविधिको नाम “ बालमैत्री स्थानीय शासन कार्यन्वयन निर्देशिका, २०७६” रहेको छ ।
- (२) यो कार्यविधि भरतपुर महानगरपालिकाको कार्यपालिकाको बैठकबाट स्वीकृत गरिनेछ ।
- (३) यो कार्यविधि स्वीकृत भएको मितिबाट तुरुन्त लागु हुनेछ ।

१.२. परिभाषा:

- (क) “ऐन” भन्नाले स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ सम्झनु पर्दछ ।
- (ख) “नियमावली” भन्नाले स्थानीय सरकार सञ्चालन नियमावली सम्झनु पर्दछ ।
- (ग) “आर्थिक प्रशासन नियमावली” भन्नाले स्थानीय तह “आर्थिक प्रशासन नियमावली” सम्झनु पर्दछ ।
- (घ) “समिति” भन्नाले यस निर्देशिकाको परिच्छेद ३ को बुँदा नं. ३.१ बमोजिम गठन भएको समितिलाई सम्झनु पर्दछ ।
- (ङ) “कोष” भन्नाले भरतपुर महानगरपालिकामा स्थापना भएको “बालकोष” लाई सम्झनु पर्दछ ।

- (च) “बालमैत्री स्थानीय शासन” भन्नाले यस निर्देशिकाको प्रयोजनको लागि यस निर्देशिकाको बुँदा नं ६ मा उल्लेख गरीएको परिभाषा सम्झनु पर्दछ ।
- (छ) “न्यूनतम सूचक” भन्नाले बालमैत्री स्थानीय शासन सञ्चालनका लागि तय भएका अनुसूची १ बमोजिम उल्लेखित न्यूनतम सुचकहरू सम्झनु पर्दछ ।
- (ज) “स्थानीय तह” भन्नाले भरतपुर महानगरपालिकालाई सम्झनु पर्दछ ।
- (ञ) “सामुदायिक संस्था” भन्नाले प्रचलित कानून बमोजिम स्थापना भई भरतपुर महानगरपालिकामा सूचीकृत भएका संस्थाहरू, वडास्तरमा गठन गरिएका महिला समिति, महिला संस्थाहरू र टोल विकास संस्थाहरू लाई समेत सम्झनु पर्दछ ।

१.३. निर्देशिकाको उद्देश्य

यस निर्देशिकाको उद्देश्यहरू देहाय बमोजिम रहेका छन् :

- (१) भरतपुर महानगरलाई बालमैत्री स्थानीय शासनको लागू गर्न दिशा निर्देश गर्नेछ ।
- (२) स्थानीयस्तरको सेवा प्रवाहमा संलग्न सरकारी, गैर सरकारी तथा सामुदायिक संस्थाहरूलाई बालमैत्री स्थानीय शासनको अवधारणा अनुरूप समन्वयात्मक रूपले कार्य गर्न सघाउने ।
- (३) महानगरपालिकाद्वारा नीतिगत रूपमा जनाइएको प्रतिबद्धतालाई कार्यान्वयन गर्न सहयोग पुऱ्याउने ।
- (४) बालअधिकारको संरक्षण र सम्बर्द्धनमा प्रदत्त सेवा र सेवा प्रवाहका न्यूनतम सूचक प्राप्तिका लागि सहयोग पुग्ने ।
- (५) महानगरको समग्र शासकीय प्रकृत्यामा बालबालिकाका सबालहरूलाई संवोधन गरी बालमैत्री नगर निर्माणमा अभिप्रेरित गर्न सहयोग पुग्ने ।
- (६) विद्यमान नीति तथा कानूनले तोकेका विभिन्न निकायमा बालमैत्री शासनसंग संबन्धित कार्य जिम्मेवारी निर्वाह र सेवा प्रवाहमा एकीकरण गरी स्थानीय स्तरमा सेवा प्रदान गर्न/गराउन जिम्मेवार बनाउने साथै सरोकारवालाहरूलाई ध्यानाकर्षण गर्ने/गराउने ।

परिच्छेद: २

बालमैत्री शासन सम्बन्धी व्यवस्था

२.१ बालमैत्री स्थानीय शासनको परिभाषा :

बालमैत्री स्थानीय शासन भन्नाले बाल बचाउ, बाल संरक्षण, बाल विकास र अर्थपूर्ण बाल सहभागिता जस्ता बाल अधिकारका सवाललाई महानगरको नीति, संरचना, प्रणाली, कार्यप्रक्रिया र व्यवहारमा संस्थागत गर्ने शासकीय पद्धति हो । यसले महानगरलाई बालबालिकाको हितमा योजना तर्जुमा, श्रोतको विनियोजन, कार्यन्यन, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन जस्ता कार्य गर्न सहयोग पुग्दछ ।

२.२ बालमैत्री स्थानीय शासनको महत्व र आवश्यकता :

नेपालको कुल जनसङ्ख्या मध्ये १८ वर्ष मुनिका बालबालिका ४१.८४ प्रतिशत रहेको राष्ट्रिय जनगणनाको तथ्याङ्कले देखाएको छ । त्यस्तै यस महानगर क्षेत्रमा बसोबास गर्ने जनसङ्ख्याको ठूलो हिस्सा बालबालिकाले ओगटेका छन् । बालअधिकारको संरक्षणमा राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रियस्तरमा विभिन्न प्रतिबद्धताहरु व्यक्त भएका छन् । त्यस्तै भरतपुर महानगरपालिकाको चौथो नगरसभाद्वारा बालमैत्री शासन लागू गरी पाँच वर्ष भित्रमा बालमैत्री महानगर बनाउने दृढ सङ्कल्प गरेको छ । तसर्थ बालहितका लागि विभिन्न नीतिगत, संस्थागत र प्रक्रियागत प्रयासका माध्यमबाट बालबालिकाका सवाललाई सम्बोधन गर्नुपर्ने आवश्यकता देखिएको छ । नेपालको वर्तमान राजनैतिक परिवर्तनसंगै समावेशीकरण प्रक्रियाको उच्च प्राथमिकतामा बालबालिकाको सवालहरुलाई एकीकृत रुपमा सम्बोधन गर्न आवश्यक देखिएको छ । बालबालिकाको विकासका लागि गाउँ/बस्ती र वडा तहमा कार्यरत संघसस्था तथा सरोकारित निकायहरुलाई एकीकृत रुपमा नीतिगत एवं संस्थागत प्रवन्धद्वारा स्थानीय तहको सेवा प्रवाह गर्ने/गराउने कार्यमा बालबालिकाको हक अधिकारहरु सुनिश्चित गर्नमा प्रयत्नशील रहन र जिम्मेवाररुपमा प्रस्तुत हुन बालमैत्री अवधारणाको आवश्यकता एवम् महत्व त्यतिकै छ । सामुदायिक सेवा प्रवाहमा महानगरको

अभिन्न अङ्गको रूपमा स्थापित वडा तहको महत्वपूर्ण भूमिका रहने हुदा वडा तहमा गठन हुने वा भएका सबै टोल विकास संस्था/विद्यालय व्यवस्थापन समिति/उपभोक्ता समिति/महिला स्वयमसेविका / महिला संस्था लगायत अन्य सरोकारवाला संघ सस्थाहरुद्वारा बालमैत्री अवधारणा अनुरूप सामुदायिक विकासका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्न समेत यस पद्धतिले महत्वपूर्ण सहयोग पुऱ्याउने छ ।

२.३ बालमैत्री स्थानीय शासनका संभागहरु

बालमैत्री स्थानीय शासनको अवधारणा बालअधिकारको आधारभुत सिद्धान्तमा आधारित छ । भेदभाव रहित (गैर विभेदीकरण), बालबालिकाको सर्वोत्तम हित, बाल संरक्षण, बालविकासको अभिवृद्धि र समग्र शासकीय प्रक्रियामा बाल सहभागिताको सुनिश्चितता गर्न आवश्यकतालाई यसले जोड दिएको छ । स्थानीय शासन सञ्चालन ऐन, २०७४ अन्तराष्ट्रिय बालअधिकार महासन्धि, १९८९ र बालबालिका सम्बन्धी ऐन, २०७५ मा उल्लेखित बालअधिकारको सम्मान, संरक्षण र प्रबर्द्धनका साथै बालबालिकाको सर्वोत्तम हित कायम गर्न यो निर्देशिका तयार गरिएको छ । नगरस्तरिय बालमैत्री स्थानीय शासनका संभागहरु देहाय बमोजिम रहेका छन् ।

(१) बालअधिकारको संरक्षण र प्रबर्द्धन:

यस संभाग अन्तरगत देहायका बाल अधिकारहरु समेटिएका छन् ।

(क) बाँचन पाउने अधिकार :

यस उपसंभागमा प्रत्येक बालबालिकालाई खाना, बास, लत्ता कपडा, औषधी, खोप तथा स्तनपान गर्न पाउने अधिकार, अभिव्यक्तिको स्वतन्त्रता, राष्ट्रियताको अधिकार, भेदभाव विरुद्धको अधिकार, हेरचाह र पालन पोषणको अधिकार, स्वास्थ्यको अधिकार तथा आराम गर्न पाउने, खेलकुद, मनोरन्जन एवं सांस्कृतिक अधिकार आदि रहेका छन् ।

(ख) संरक्षणको अधिकार :

यस उपसंभागमा प्रत्येक बालबालिकाको नाम र जन्मदर्ता, आफू विरुद्ध हुने सबै प्रकारका हिंसा, दुर्व्यवहार बेचबिखन, ओसारपसार, शोषण र वेवास्ताबाट संरक्षण प्राप्त गर्ने अधिकार, अपाङ्गता भएका, दूबन्द पीडित, विस्थापित एवं जोखिममा परेका र सडकमा बस्ने बालबालिकालाई सुनिश्चित भविष्यका लागि महानगरबाट पुऱ्याउने विशेष संरक्षण, बालबालिकालाई निजको आमाबाबु, संरक्षक, शिक्षक वा जो सुकैबाट हुने शारीरिक तथा मानसिक यातना र अमानवीय व्यवहार विरुद्ध संरक्षण जस्ता विषय रहेका छन् ।

(ग) विकासको अधिकार :

यस उपसंभाग अन्तर्गत शिक्षा, संरक्षकत्व र व्यक्तित्व विकासको अधिकार पर्दछन् । त्यस्तै बालबालिकासंग सम्बद्ध विषयगत क्षेत्रहरू जस्तै: सार्वजनिक भौतिक सेवा सुविधाहरू, भवन, शौचालय, खानेपानी धारा, विद्यालय, अस्पताल, उद्यान, मनोरन्जन स्थल, सडकपेटी, क्रसिड आदिको उपयोगमा बालबालिकाको अधिकार सुरक्षित रहने विषयहरू पनि विकासको अधिकार अन्तर्गत पर्दछन् ।

(घ) सहभागिताको अधिकार :

यस उपसंभाग भित्र बालबालिकासंग सम्बन्धित विषयको योजना तर्जुमा कार्यन्वयन र अनुगमन प्रक्रियामा बालबालिकाहरूलाई उमेर र क्षमताका आधारमा संलग्न हुन पाउने अधिकार र बालबालिकाले अभिव्यक्त गरेका बिचारलाई निजको उमेर र परिपक्वताको आधारमा सहभागी हुने विषयहरू रहेका छन् । त्यस्तै सूचना प्राप्त गर्ने अधिकार, अन्तरक्रिया, भेटघाट एवम् संवादको अधिकार पनि सहभागिताको अधिकार अन्तर्गत पर्दछन् ।

(२) संस्थागत विकास :

बालमैत्री स्थानीय शासन सञ्चालन गर्न आवश्यक पर्ने महानगरको साङ्गठनिक संरचना नीति, कार्यक्रम, बजेट र प्रबन्धकीय व्यवस्था, मानव संसाधन विकास, कार्यप्रक्रिया र कार्यप्रणाली, साझेदारको कार्य सञ्चाल, क्षमता अभिवृद्धि जस्ता पक्षहरू संस्थागत विकासमा रहेका छन् ।

(३) शासकीय पद्धतिमा एकीकरण :

बालमैत्री स्थानीय शासनलाई प्रभावकारी रूपमा सञ्चालन गर्न समग्र शासकीय पद्धतिमा बालअधिकारको संरक्षण प्रवर्धन अन्तर्गत रहने सबै अधिकारलाई अङ्गीकार र एकीकरण गर्न जरूरी हुन्छ । संघ, प्रदेश र स्थानीय तहका सरकारी निकाय र कार्य पद्धतिमा बालबालिकाका सवाल, चाहाना र भावनालाई एकिकृत गर्नका लागि तत् तत् शासकीय ईकाईमा बाल सरोकारलाई योजना तर्जुमा देखि कार्यन्वयन, अनुगमन र मूल्याङ्कनसम्मका चरणमा एकिकृत गरिनु पर्दछ । यस्ता प्रयासले नीतिगत, संस्थागत र प्रक्रियागत पक्षहरूलाई समष्टिगतरूपमा समेट्नु पर्दछ । यस संभागले विभिन्न तहहरूबाट सञ्चालन हुने बालबालिकासंग संबन्धित विभिन्न क्रियाकलापहरूको पारदर्शिता र उत्तरदायित्व सुनिश्चित गर्ने पद्धतिको सुदृढीकरणमा सघाउ पुग्दछ ।

परिच्छेद : ३

बालमैत्री स्थानीय शासन सञ्चालनको संस्थागत व्यवस्था

(३.१) नगरस्तरीय बालमैत्री स्थानीय शासन समितिको गठन : भरतपुर महानगरपालिकाको चौथो नगरसभाबाट पारित नीति तथा कार्यक्रमको बुदा नं.१२५ मा उल्लेख भए बमोजिम बालमैत्री शासन पद्धतिका निर्दिष्ट गरेका ५१ वटा सूचकहरू पुरा गरी आगामी पाँच वर्ष भित्र महानगरपालिकालाई बालमैत्री नगर र बुदा नं.१२६ अनुसार आगामी दुई वर्ष भित्र बालश्रम मुक्त महानगर घोषणा गरिने प्रतिबद्धता अनुरूप बालमैत्री स्थानीय शासन सञ्चालनको संस्थागत व्यवस्थाका लागि नगरप्रमुख संयोजक रहने गरी महानगरस्तरीय “बालमैत्री स्थानीय शासन नगर समिति” देहाय बमोजिम गठन गरिएको हुनेछ ।

१) प्रमुख, भरतपुर महानगरपालिका	अध्यक्ष
२) उप प्रमुख, भरतपुर महानगरपालिका	उपाध्यक्ष
३) प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	सदस्य
४) सामाजिक विकास समितिका संयोजक सहित २ जना वडा अध्यक्ष	सदस्य

५) नगरप्रमुखबाट मनोनित कार्यपालिका महिला सदस्य १ जना	सदस्य
६) प्रमुख, स्वास्थ्य तथा सामाजिक विकास महाशाखा	सदस्य
७) प्रमुख, शैक्षिक प्रशासन महाशाखा	सदस्य
८) प्रमुख, स्वास्थ्य प्रवर्धन शाखा	सदस्य
९) अधिकृत प्रतिनिधि जिल्ला प्रशासन कार्यालय	सदस्य
१०) अधिकृत प्रतिनिधि, जिल्ला समन्वय समिति	सदस्य
११) प्रमुख, ट्राफिक प्रहरी कार्यालय	सदस्य
१२) अध्यक्ष/प्रतिनिधि गैसस महासंघ जिल्ला शाखा	सदस्य
१३) अध्यक्ष, पत्रकार महासंघ	सदस्य
१४) अध्यक्ष, उद्योग वाणिज्य संघ, नारायणगढ	सदस्य
१५) अध्यक्ष, उद्योग संघ	सदस्य
१६) शिक्षक संघको अध्यक्ष/प्रतिनिधि	सदस्य
१७) अध्यक्ष, निर्माण व्यवसायी संघ	सदस्य
१८) अध्यक्ष, होटल व्यवसायी संघ	सदस्य
१९) नगर स्वास्थ्य स्वयम्सेविका सञ्जालका अध्यक्ष	सदस्य
२०) नगर बाल सञ्जालको अध्यक्ष/प्रतिनिधि	सदस्य
२१) बालबालिका कार्यक्रम हेर्ने महिला विकास अधिकृत	सदस्यसचिव

जिल्ला समन्वय समितिका प्रमुख र प्रमुख जिल्ला अधिकारीलाई समितिको बैठकमा विशेष आमन्त्रण गर्न सकिनेछ।

(३.२) वडा स्तरीय बालमैत्री स्थानीय समितिको व्यवस्था :

महानगरका सबै वडालाई बालमैत्री वडा बनाउने कार्यका लागि देहाय बमोजिम वडास्तरीय बालमैत्री स्थानीय समितिको गठन गरिएको हुनेछ,

१) वडा अध्यक्ष	अध्यक्ष
२) वडा अध्यक्षबाट मनोनित २ जना वडा सदस्य (१ जना महिला सहित)	सदस्य
३) स्थानीय स्वास्थ्य संस्थाका प्रमुख एक जना	सदस्य
४) स्थानीय गैरसरकारी संघसंस्था वा सामुदायिक संस्था मध्येबाट वडा समितिले मनोनयन गरेको प्रतिनिधि एक जना,	सदस्य
६) वडामा रहेका विद्यालयहरू मध्येबाट एक जना प्रधानाध्यापक र एक जना विद्यालय व्यवस्थापन समितिको अध्यक्ष्य गरी जम्मा २ जना,	सदस्य
७) वडास्तरीय बालक्लबका अध्यक्ष्य/प्रतिनिधी	सदस्य
८) महिला सहकारी सस्था वा वडामा रहेको महिला समितिका अध्यक्ष्य एक जना	सदस्य
९) महिला स्वास्थ्य स्वयमसेविका मध्येबाट एक जना	सदस्य
१०) वडा सचिव	सदस्य-सचिव

(३.३) नगरस्तरीय बालमैत्री स्थानीय समितिको काम, कर्तव्य र जिम्मेवारी :

१. बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धी नीति, तथा योजना तर्जुमा गर्ने/गराउने ।
२. बालमैत्री स्थानीय शासन प्रवर्द्धनका लागि वडा स्तरमा योजना तथा कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा नेतृत्वदायी भूमिका निर्वाह गर्ने/गराउने ।
३. बालमैत्री स्थानीय शासन प्रवर्द्धनका लागि बजेट विनियोजन गर्न सहयोग गर्ने/गराउने ।

४. बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धी दीर्घकालीन रणनीतिक नीति तर्जुमाका साथै वार्षिक एवं आवधिक योजनामा समावेश गराउन सहजीकरण गर्ने / गराउने ।
५. बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धी कार्यक्रमको नियमित अनुगमन र मुल्याङ्कन गर्ने/गराउने ।
७. बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धी सञ्चालित कार्यक्रमहरू समन्वयात्मक र एकीकृत रूपमा सञ्चालन गर्ने/ गराउने ।
८. वडा तहमा गठन हुने बाल क्लव/नगर बाल सञ्जालका सदस्यहरूको व्यक्तित्व तथा नेतृत्व क्षमताको विकासमा सहयोग पुर्याउने खालका कार्यक्रमहरू नियमित रूपमा सञ्चालन गर्ने/गराउने ।
९. बालमैत्री स्थानीय शासनको आवधिक प्रगति समीक्षा गर्ने/गराउने ।
१०. आफ्नो क्षेत्रबाट हुने सेवा प्रवाहलाई बालमैत्री बनाउने ।
११. बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धी नगर/वडा स्तरको नीति, निर्देशिका, कार्यविधि तयार गर्ने र यस पद्धतिको प्रवर्द्धन गर्न नगर समिति/वडा समितिलाई नीतिगत पृष्ठपोषण गर्ने ।
१२. बालबालिकाको क्षेत्रमा कार्यरत राष्ट्रिय एवं अन्तराष्ट्रिय, सरकारी एवं गैर सरकारी निकाय बीच आवश्यक समन्वय गर्ने/गराउने ।

३.४ वडा स्तरीय बालमैत्री स्थानीय समितिको काम, कर्तव्य र जिम्मेवारी :

१. बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धी कार्यक्रमको सञ्चालन गरी सेवा प्रवाहमा सहयोग पुर्याउने ।
२. बालमैत्री स्थानीय शासनको अवधारणालाई समुदाय स्तरमा पुर्याउन प्रवर्द्धनात्मक कार्यहरू गर्ने ।
३. बाल सञ्जालको विकास र प्रवर्द्धनमा सहयोग पुर्याउने ।
४. वडा तहमा सम्पन्न कार्यक्रम तथा गतिविधिहरूको स्वःअनुगमन, आवधिक समीक्षा र मुल्याङ्कन गर्ने ।
५. वडा तथा समुदाय स्तरमा उपलब्ध साधन स्रोत बालबालिकाको क्षेत्रमा अधिकतम परिचालन गर्ने ।

६. सरोकारवालासंग सम्पर्क एवं समन्वय गर्ने र साझेदारी निर्माण गर्ने ।
७. स्वीकृत नीति निर्देशिका अनुसार कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ।
८. वडा तहमा सञ्चालन हुने कार्यक्रमको स्वामित्व ग्रहण गर्ने/गराउने ।
९. समुदाय तथा वडास्तरमा हुने विकास निर्माण एवं सेवा प्रवाहलाई बालमैत्री बनाउने ।

३.५ नगर बाल सञ्चालको भूमिका तथा जिम्मेवारी

१. बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धी कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न बालक्लवमा आवद्ध सदस्यलाई परिचालन गर्ने/गराउने ।
२. बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धी कार्यक्रमको कार्यान्वयनको लागि वडा तह र विषयगत समितिलाई सहयोग गर्ने ।
३. बालबालिका सम्बन्धी कार्य गर्दा स्थानीय तहमा रहेका विभिन्न संघसस्थासंग समन्वय गरी एकद्वार पद्धतीबाट कार्य गर्न सहजीकरण गर्ने/ गराउने ।

परिच्छेद —४

४. योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन, मुल्याङ्कन र समीक्षा :

४.१ वडा तह र नगर स्तरमा हुने योजना तर्जुमा

बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धी योजना तर्जुमा प्रक्रिया बालक्लव वा सामुदायिक संस्था वा समूह, बस्ती तथा समुदायस्तरबाट शुरु हुन्छ । योजना तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्ने क्रममा बालबालिकाको आवश्यकताहरू कसरी पहिचान गर्ने भन्ने बारे स्थानीयस्तरमा रहेका बालक्लव/समूह र बाल सञ्चालका सदस्यहरूलाई योजना तर्जुमाको हरेक चरणमा सहभागी गराउनु पर्दछ । गैर सरकारी संस्थाहरू समेत आ-आफ्नो कार्यक्रम र प्राविधिक सहयोग सहित योजना प्रकृत्यामा सहभागी हुनेछन् । वडास्तरमा सहभागितामूलक योजना तर्जुमा पद्धतीअन्तर्गत निम्न चरणहरू हुन्छन् ।

(क) बजेट पूर्वानुमान र मार्गदर्शन : महानगरपालिकाले केन्द्रबाट प्राप्त बजेट पूर्वानुमान मार्गदर्शन र आफ्नो स्रोतलाई आधार बनाई बालमैत्री स्थानीय शासनको लागि अनिवार्य रूपमा बजेट छुट्याई वस्तुगत विश्लेषण गरी वस्ती/टोल/वडास्तरमा योजना तर्जुमा गर्नु गराउनु पर्दछ ।

(ख) आवश्यकता पहिचान : बालकलव/सञ्जालका प्रतिनिधीहरूको सहभागितामा स्थानीय स्तरमा आवश्यकताको पहिचान गर्नुपर्दछ । त्यसका लागि प्रारम्भमा गाउँ तथा नगरस्तरको बालबालिका सम्बन्धी वस्तुस्थिती विवरण (प्रोफायल) तयार गरीनेछ । प्रोफाइल तयारीको लागि सूचना सङ्कलन फारम बालबालिका अवस्था विश्लेषण प्रश्नावली अनुसूची ३ मा र प्रोफाइलको ढाँचा अनुसूची ५ मा उल्लेख भएबमोजिम हुनेछ । यसको आधारमा आवश्यक पहिचानको लागि प्रत्येक बाल समूहको अलग अलग बैठक बसी छलफलद्वारा प्रस्तावित कार्यक्रम तर्जुमा गरी सम्बन्धित वडा मार्फत महानगरपालिकाको एकीकृत योजना तर्जुमा समितिमा पेश गर्ने र सो समितिबाट प्राथमिकता निर्धारण गरी स्वीकृतिको लागि नगर सभामा पेश गर्नुपर्दछ ।

(ग) योजना छनौट : प्राप्त प्रस्ताव उपर वडा समिति र नगर समितिले सञ्जालका प्रतिनिधिहरू तथा सम्बन्धित समितिका प्रतिनिधीहरूसंग संयुक्त बैठक बसी उपलब्ध स्रोतका आधारमा योजनाहरू छनौट गर्नुपर्दछ । योजना छनौटको स्वीकृति नगर सभाबाट हुनेछ । बालबालिकाको लागि स्थानीय विकास सम्बन्धी योजनाको ढाँचा अनुसूची ६ मा दिइएको छ ।

४.२. महानगरस्तरमा हुने योजना तर्जुमा :

वडा स्तरमा सम्पन्न योजना तर्जुमा गोष्ठीबाट प्रस्ताव भई आएका बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धी योजना तथा कार्यक्रमहरू देहाय बमोजिम नगरस्तरीय योजना तर्जुमा प्रक्रियासंग आवद्ध गर्नु/गराउनु पर्दछ ।

(क) विषयगत योजना तर्जुमा समिति :

बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धी योजना मूलतः माहनगरको सामाजिक विकास समिति अन्तर्गत पर्ने भएको हुदा वडा स्तरबाट प्रस्ताव भई आएका योजनाहरू यसै समितिमा प्रस्तुत गर्नुपर्दछ । यस बाहेक

अन्य समितिमा जानुपर्ने योजना भएमा तत् तत् समितिमा पठाउनु पर्दछ । यस्ता समितिहरूले प्रस्तुत कार्यक्रम उपर छलफल गरी आवश्यक परिमार्जन सहित बार्षिक नगर विकास योजनामा समावेश गर्न प्राथमिकता निर्धारण गरी एकीकृत योजना तर्जुमा समितिमा पेश गर्नुपर्दछ । प्रस्तावित योजना तथा कार्यक्रमहरू माथि समितिले निम्न अनुसार पुनरावलोकन गर्न सक्ने छ ।

(१) प्राविधिक रूपले सम्भाव्य छ ? छैन ? लगानीको लागि स्रोत खुलेको छ छैन ?

(२) प्राविधिक पक्ष तथा आर्थिक स्रोत सधान सुनिश्चित छ छैन ? बजेट पूर्वानुमान र मार्गदर्शन भित्र छ छैन ?

(३) प्रस्तावित योजनाले बालबालिकालाई प्रत्यक्ष रूपमा फाइदा पुऱ्याउन सक्ने नसक्ने ।

(४) प्रष्टसंग प्राथमिकता क्रम तोकेर वडाबाट कार्यक्रम सिफारिस भै आएको छ छैन ?

(ख) बजेट तर्जुमा समिति :

विषयगत समितिहरूबाट सिफारिस भई आएका योजनाहरू बजेट छलफल तथा योजना तर्जुमा समितिमा छलफल गर्नुपर्दछ । विद्यमान ऐन, नियम, विनियम, निर्देशिका तथा कार्य बिधीहरूको परिधी भित्र रही प्रस्तावित योजना तथा कार्यक्रमहरू माथि समितिले छलफल गर्ने र कार्यक्रममा दोहोरोपन, क्षेत्रगत सम्बन्ध छ, छैन ? भनि पुनरावलोकन गर्नेछ । यस प्रकार छलफल भई प्राथमिकता निर्धारण गरिएका योजनाहरू बार्षिक नगर योजनामा समावेश गर्न नगर परिषदलाई अनुरोध गरी पठाउनु पर्दछ ।

(ग) नगर परिषद :

विषयगत योजना तर्जुमा समितिहरूबाट सिफारिस भई आएका योजनाहरू एकीकृत योजना, कार्यक्रम तथा बजेट पुनरावलोकन गर्ने र आवश्यक भएमा संसोधन समेत गरी स्वीकृत गर्ने अधिकार नगर परिषदमा रहने हुदा सोही अनुरूप नगरपरिषदले बालमैत्री स्थानीय शासन पद्धति सम्बन्धित योजनाहरू स्वीकृत गर्दछ । गैर सरकारी सस्थाहरूबाट बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धी कार्यक्रमहरू सम्बन्धित वडास्तरमा समावेश गरी एकीकृत योजना पारित गर्नुपर्दछ । यसरी पारित योजना कार्यान्वयनका लागि लगानी

सुनिश्चित गरिएको हुनुपर्दछ । बालबालिकाको विकासको लागि तयार पारिएको स्थानीय लगानी योजनाको नमूना अनुसूची ६ अनुसार हुनेछ । यसरी नगरपरिषदबाट स्वीकृत योजना नै नगर बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धी वार्षिक योजनाको रूपमा हुनेछ ।

४.३. कार्यन्वयन प्रक्रिया :

बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धी कार्यक्रम कार्यन्वयन गर्दा स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रमको परिधी भित्र रहेर गर्नुपर्दछ । यस्तो कार्यक्रम कार्यन्वयन गर्दा बालक्लव/बालसञ्जालसंग प्रत्यक्ष सरोकार राख्ने योजनाहरू यथासम्भव बालक्लव/बालसञ्जालसंग मार्फत नै सम्पन्न गराउनु पर्दछ । प्राविधिक दृष्टिकोणले बालक्लव/बालसञ्जालले गर्न नसक्ने योजना तथा कार्यक्रमको हकमा स्थानीय तहमा रहेका सामुदायिक संस्था, उपभोक्ता समिति र स्थानीय गैसस मार्फत सञ्चालन गर्न/गराउन सकिने छ । कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा लागत साझेदारी र सहभागितात्मक पद्धतिलाई प्राथमिकता दिनुपर्दछ । कार्यक्रम कार्यन्वयनमा सम्बन्धित महिला तथा बालबालिका शाखा र गैससले समेत प्राविधिक सहयोग उपलब्ध गराउने छन् । बालमैत्री स्थानीय शासन कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा देहाय बमोजिम तहगत प्रक्रिया अबलम्बन गर्न सकिने छ ।

(क) कार्यन्वयनको लागि सामूहिक निर्णय तथा पूर्वाधार तयारी,

(ख) अवस्था विश्लेषण र सूचक वा मापदण्ड निर्धारण,

(ग) कार्ययोजना तयारी र स्रोत व्यवस्थापन ।

४.४. अनुगमन तथा मुल्याङ्कन

बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धी कार्यक्रमको अनुगमन प्रक्रिया स्थानीय शासन सञ्चालन ऐन २०७४ तथा नियमावली २०७५ अनुरूप हुनेछ । स्थानीय शासन सञ्चालन ऐन २०७४ तथा नियमावली २०७५ अनुरूप गठन भएको अनुगमन समितिले समेत यस निर्देशिका अनुसार सञ्चालन हुने कार्यक्रमहरूको अनुगमन गर्नेछ । साथै स्थानीय तह बालमैत्री स्थानीय शासन नगर समिति र अनुगमन उप समिति एवं

सम्बन्धित विषयगत शाखाहरूले नियमित रूपमा कार्यक्रमको अनुगमन गरी सोको प्रतिवेदन महानगरपालिकामा पेश गर्नु पर्नेछ । कार्यक्रमको अनुगमन फारमको नमूना अनुसूची ४ मा दिईएको छ । यस्तो प्रतिवेदन उपर महानगरले आवश्यक सल्लाह, सुझाव र निर्देशन दिन सक्दछ । बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धी नगरमा भए गरेका कार्यक्रमको महानगरपालिकामा चौमासिक, अर्धवार्षिक र वार्षिक समीक्षा समेत गर्नुपर्दछ ।

४.५ प्रतिवेदन तथा अभिलेखीकरण :

प्रत्येक वर्ष सञ्चालन भएका कार्यक्रमको प्रतिवेदन तयार गरी व्यवस्थित रूपमा अभिलेखीकरण गर्नुपर्दछ । कार्यान्वयनका क्रममा देखिएका सफलतालाई उजागर गरी वार्षिक प्रतिवेदनमा समावेश गर्नुपर्दछ । वार्षिक रूपमा कार्यान्वयन भएका बालमैत्री कार्यक्रमको अवस्था झल्कने गरी बालबालिकाको स्थिति प्रतिवेदन तयार गर्नु पर्नेछ । यसको ढाँचा अनुसूची १० बमोजिम हुनेछ । यो प्रतिवेदन बाल सञ्जाल र महानगरको स्वास्थ्य तथा सामाजिक विकास माहाशाखा अन्तर्गत महिला तथा बालबालिका शाखाले तयार पार्नुपर्नेछ ।

बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धी भएका कृयाकलापहरूलाई व्यापक प्रचार प्रसार गराउन स्थानीय सञ्चार माध्यमहरूको परिचालन गरिनेछ ।

४.६. बालमैत्री स्थानीय शासन पद्धतिको कार्यान्वयनका लागि संयन्त्र र तौर तरिका :

बालमैत्री स्थानीय शासन पद्धतिलाई वैज्ञानिक, व्यवस्थित तथा नतिजामूलक रूपमा कार्यान्वयन गर्न सघाउन तथा सुनिश्चित गर्न/गराउन महत्वपूर्ण पक्षका रूपमा विभिन्न संयन्त्र र तौरतरिकाको उपयोग गर्नुपर्ने हुन्छ । यस अन्तर्गत देहायका संयन्त्र तथा तौरतरिकाको प्रयोग गर्न सकिनेछ ।

(क) बाल सहभागितामूलक योजना तथा कार्यक्रम तर्जुमा,

(ख) कार्यान्वयनको लागि सामूहिक निर्णय तथा पूर्वाधार तयारी,

(ग) अवस्था विश्लेषण र सूचक वा मापदण्ड निर्धारण,

- (घ) कार्यमूलक अनुसन्धान,
- (ङ) प्रभावकारी सर्भेक्षण
- (च) गुनासो तथा उजुरी व्यवस्थापन,
- (छ) कार्यमूलक लेखा परीक्षण,
- (ज) मूलप्रवाहीकरण,
- (झ) सूचना सम्प्रेषण/अनुगमन प्रणालीको अबलम्बन,
- (ञ) बाल सूचना पद्धतिको प्रभावकारी कार्यान्वयन ।

परिच्छेद : ५ संस्थागत क्षमता

५.१. क्षमता विकास :

बालमैत्री सेवालाई प्रभावकारी रूपमा अघि बढाउन देहायको क्षमता विकासका कार्य गरिने छन् ।

- (१) बालमैत्री स्थानीय शासन प्रवर्द्धनका लागि महानगरपालिकामा रहेको मौजुदा सङ्गठनको क्षमता मूल्याङ्कन गरी विद्यमान क्षमता र चाहिने न्यूनतम क्षमताको बीचको खाडल पहिचान गरिने छ ।
- (२) देखिएको खाडलको आधारमा क्षमता विकासका लागि योजना तर्जुमाका साथै आवश्यक प्राविधिक सहयोग र प्रशिक्षक प्रशिक्षण तालिम सञ्चालन गरिने छ ।
- (३) प्रशिक्षक प्रशिक्षण तालिम प्राप्त प्रशिक्षकहरूले नगर, वडा तथा समुदायमा प्रशिक्षण दिनेछन् । यसका लागि आवश्यकता अनुसार बाह्य दक्ष स्रोत व्यक्तिहरू समेत उपयोग गर्न सकिने छ ।
- (४) महानगरका निर्वाचित जनप्रतिनिधि, बालमैत्री स्थानीय शासन नगरस्तरीय समिति बालमैत्री स्थानीय शासन वडास्तरीय समिति, विद्यालय व्यवस्थापन समिति, स्वस्थ व्यवस्थापन समिति, वडास्तरीय महिला

समिति/सस्था, स्वास्थ्य स्वयंसेविका, सम्बन्धित कर्मचारीहरु, प्राथमिक तहका शिक्षकहरुलाई अनिवार्य रूपले बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धी तालिम प्रदान गरिने छ ।

(५) क्षमता विकास सम्बन्धी गोष्ठी तथा प्रशिक्षण जस्ता कार्य सञ्चालन गर्दा लाग्ने खर्चको लागि महानगरले आफ्नो नम्सं तथा मापदण्ड निर्धारण गर्न सक्नेछ वा प्रचलनमा रहेको कुनै नम्सं तथा मापदण्डलाई आधार मान्न सक्नेछ ।

(६) बालमैत्री स्थानीय शासन प्रवर्द्धनका लागि मौजुदा जनशक्तिको क्षमता विकास गरी कार्य सञ्चालन गरिने छ । आवश्यक पर्दा स्थानीय तहले विषयगत कार्यालय, गैसस, बाह्य स्रोत व्यक्ति तथा साझेदार संस्थाको दक्षतालाई समेत प्रयोग गर्न सक्ने छ । यस्तो कार्यको लागि वार्षिक कार्ययोजनामा नै बजेट व्यवस्था गर्न सक्ने छ ।

५.२. संस्थागत विकास :

यस पद्धतिको प्रभावकारी सञ्चालनका लागि महानगरबाट वार्षिक कार्ययोजनामा बजेट व्यवस्था गरी संस्थागत क्षमता विकासको समग्र प्याकेज निर्माण गर्न सकिनेछ । यस्तो कार्यक्रम सञ्चालन बालमैत्री स्थानीय शासन प्रवर्द्धन सम्बन्धी प्रक्रियागत कार्यहरु समेत समावेश हुनेछन् । यस्तो कार्यक्रम सञ्चालन गर्न बालमैत्री स्थानीय शासन लागि विनियोजित रकमको निश्चित प्रतिशतको सीमा छुट्याउनु पर्नेछ ।

परिच्छेद : ६

विविध

६.१. संसोधन र बचाउ :

(१) यस निर्देशिकाको कार्यान्वयनमा कुनै व्यवधान आई परेमा भरतपुर महानगरपालिका नगर कार्यपालिकाको बैठकले आवश्यकता अनुसार थपघट, हेरफेर वा संसोधन गर्नसक्ने छ ।

(२) बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धमा यस कार्यविधि स्वीकृत हुनु अघिसम्म भएका कार्यक्रम र क्रियाकलापहरु यसै निर्देशिका अनुसार भए गरेको, मानिने छ ।

अनुसूचीहरु:

अनुसूची: १

बालमैत्री स्थानीय शासनका न्यूनतम सूचकहरु

१.१ सेवा प्रवाह सम्बन्धी सूचकहरु

क (बाल बचाउ)

सि.नं.	न्यूनतम सेवा सूचक	कार्यान्वयन गर्ने प्रमुख जिम्मेवार निकाय	प्रमुख सहयोगी निकाय
१	६ महिनासम्मको शिशुलाई आमाले अनिवार्यरूपमा पूर्ण स्तनपान गराएका (आमाको दुध मात्रै खुवाउने) हुनेछन्	आमा / घरपरिवार सामुदायिक संस्था/टोल विकास संस्था स्थानीय स्वास्थ्य संस्था महानगरपालिका	महानगरपालिका विषगगत शाखाहरु बालबालिकाको क्षेत्रमा कार्यरत राष्ट्रिय अन्तराष्ट्रिय गै.स.स. बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धी समिति

२	१ वर्ष भित्रका प्रत्येक बालबालिकाले पूर्णरूपमा खोप (बि.सि.जि., डि.पि.टी., हेपटाइटिस बि, हि ३ दादुरा) पाएका हुनेछन् ।	अभिभावक/घरपरिवार सामुदायिक संस्था स्थानीय स्वास्थ्य संस्था महानगरपालिका	महानगरपालिका विषगगत शाखाहरु बालबालिकाको क्षेत्रमा कार्यरत राष्ट्रिय अन्तर्राष्ट्रिय गै.स.स. बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धी समिति
३	६ महिना देखि ५ वर्ष सम्मका बालबालिकाहरूले वर्षको २ पटक भिटामिन ए क्याप्सुल खाएका हुनेछन् ।	अभिभावक/घरपरिवार सामुदायिक संस्था स्थानीय स्वास्थ्य संस्था महानगरपालिका	महानगरपालिका विषगगत शाखाहरु बालबालिकाको क्षेत्रमा कार्यरत राष्ट्रिय अन्तर्राष्ट्रिय गै.स.स. बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धी समिति
४	गर्भवती आमाले दक्ष स्वास्थ्य कर्मीबाट सुत्केरी गराएका हुनेछन् ।	अभिभावक / घरपरिवार सामुदायिक संस्था स्थानीय स्वास्थ्य संस्था महानगरपालिका	महानगरपालिका विषगगत शाखाहरु बालबालिकाको क्षेत्रमा कार्यरत राष्ट्रिय अन्तर्राष्ट्रिय गै. स. स. बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धी समिति
५	गर्भवति महिलाहरूले कम्तिमा प्रसूति पूर्व ४ पटक र प्रसूति पश्चात् आमा र नवजात शिशुको कम्तिमा ३ पटक स्वास्थ्य जाँच गराएका हुनेछन् ।	अभिभावक/घरपरिवार सामुदायिक संस्था स्थानीय स्वास्थ्य संस्था महानगरपालिका	महानगरपालिका विषगगत शाखाहरु राष्ट्रिय अन्तर्राष्ट्रिय गैसस । बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धी समिति
६	गर्भवति महिलाले टिटानस विरुद्धको २ वटा खोप लगाएका हुनेछन् ।	घरपरिवार सामुदायिक संस्था स्थानीय स्वास्थ्य संस्था महानगरपालिका	महानगरपालिका विषगगत शाखाहरु राष्ट्रिय अन्तर्राष्ट्रिय गैसस बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धी समिति

७	गर्भवति तथा सुत्केरी आमाहरूले आईरन चक्री (जम्मा २२५ वटा) खाएका हुनेछन् ।	● घरपरिवार ● सामुदायिक संस्था ● स्थानीय स्वास्थ्य संस्था ● महानगरपालिका	● महानगरपालिका ● विषगगत शाखाहरू ● राष्ट्रिय अन्तर्राष्ट्रिय गै.स. स.बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धी समिति
८	एच्आईभी सङ्क्रमित आमाबाट जन्मिएका सबै बालबालिकाहरूले ARV Prophylaxis पाएका हुनेछन् ।	● घरपरिवार ● सामुदायिक संस्था ● स्थानीय स्वास्थ्य संस्था ● महानगरपालिका	● महानगरपालिका ● विषगगत शाखाहरू ● राष्ट्रिय अन्तर्राष्ट्रिय गैसस ● बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धी समिति
९	सबै घरधुरीमा पिउन योग्य खानेपानीको सुविधा उपलब्ध भएको हुनेछ ।	● घरपरिवार ● सामुदायिक संस्था ● स्थानीय स्वास्थ्य संस्था ● महानगरपालिका	● महानगरपालिका ● विषगगत शाखाहरू ● राष्ट्रिय अन्तर्राष्ट्रिय गैसस ● बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धी समिति
१०	चर्पी गएपछि, खाना खानु अगाडि र बालबालिकाको दिसा धोएपछि साबुन पानीले हात धुने परिपाटीको विकास भएको हुनेछ ।	● घरपरिवार ● सामुदायिक संस्था ● स्थानीय स्वास्थ्य संस्था ● महानगरपालिका	● महानगरपालिका ● विषगगत शाखाहरू ● राष्ट्रिय अन्तर्राष्ट्रिय गै. स. स. ● बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धी समिति
११	सबै घरधुरीहरूले आयोनन प्रयोग गरेका हुनेछन्	● घरपरिवार ● सामुदायिक संस्था ● स्थानीय स्वास्थ्य संस्था ● महानगरपालिका	● महानगरपालिका ● विषगगत शाखाहरू ● राष्ट्रिय अन्तर्राष्ट्रिय गै.स. स. ● बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धी समिति

१२	कम तौल, पुडूको र ख्याउटेपन हुने पाच वर्ष मुनिका बालबालिकाहरुको सख्यामा कमि आएको हुनेछ ।	● घरपरिवार ● सामुदायिक संस्था ● स्थानीय स्वास्थ्य संस्था महानगरपालिका	● महानगरपालिका ● विषगगत शाखाहरु ● राष्ट्रिय अन्तराष्ट्रिय गै.स. स. ● बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धी समिति
१३	अति कडा कुपोषण र मध्यम कुपोषण भएका बालबालिकाको सख्यामा कमि आएको हुनेछ ।	● घरपरिवार ● सामुदायिक संस्था ● स्थानीय स्वास्थ्य संस्था महानगरपालिका	● महानगरपालिका ● वडा कार्यालय ● राष्ट्रिय अन्तराष्ट्रिय गै.स. स. ● बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धी समिति
१४	प्रत्येक घर परिवारले शौचालयको प्रयोग गरेका हुनेछन् ।	● घरपरिवार ● सामुदायिक संस्था ● स्थानीय स्वास्थ्य संस्था महानगरपालिका	● वडा कार्यालय ● महानगरपालिका ● बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धी समिति
१५	एउटा सन्तान र अर्को सन्तानको जन्मान्तर कम्तीमा ३ वर्षको हुनेछ ।	● घरपरिवार ● सामुदायिक संस्था ● स्थानीय स्वास्थ्य संस्था महानगरपालिका	● वडा कार्यालय ● महानगरपालिका ● बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धी समिति
जम्मा सुचक संख्या १५ वटा			

ख बाल संरक्षण

सि.नं.	न्यूनतम सेवा सूचक	कार्यान्वयन गर्ने प्रमुख जिम्मेवारी निकाय	प्रमुख सहयोगी निकाय
१	५ वर्ष मुनिका सबै बालबालिकाको जन्म दर्ता भएको हुनेछ ।	● भरतपुर महानगरपालिका ● वडा कार्यालय	● विषगगत शाखाहरु ● राष्ट्रिय अन्तराष्ट्रिय गैसस ● बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धी समिति ● बाल क्लब
२	बाल विवाह नियन्त्रण भएको हुनेछ ।	● घर परिवार ● अभिभावक / सरक्षक ● वडा कार्यालय ● स्थानीय प्रहरी प्रशासन ● टोल विकास संस्था	● सामुदायिक संस्था ● बाल क्लब ● बालबालिकाको क्षेत्रमा कार्यरत राष्ट्रिय अन्तराष्ट्रिय गै.स.स.
३	निकृष्ट प्रकारको बालश्रम अन्त्य गर्दै प्रभावित बालबालिकाको पुर्नस्थापन भएको हुनेछ । .	● घर परिवार ● अभिभावक / संरक्षक ● वडा कार्यालय ● स्थानिय प्रशासन, प्रहरी ● उद्योग कलकारखाना / होटल तथा यातायात व्यवसायी	● सामुदायिक संस्था ● बाल क्लब ● बालबालिकाको क्षेत्रमा कार्यरत राष्ट्रिय अन्तराष्ट्रिय गै.स.स.
४	घरपरिवार, समुदाय, सार्वजनिक स्थान (विद्यालय, सामाजिक चाड पर्व, भेला) मा बालबालिका विरुद्ध हुने हिंसा, बेचबिखन, शोषण, वेवास्ता र दुर्व्यवहारमा उल्लेख्य कमी आएको हुनेछ । .	● घर परिवार / अभिभावक / सरक्षक ● वडा कार्यालय ● स्थानिय प्रहरी प्रशासन ● उद्योग कलकारखाना ● होटल व्यवसायी	● यातायात व्यवसायी ● सामुदायिक संस्था ● बाल क्लब ● बालबालिकाको क्षेत्रमा कार्यरत राष्ट्रिय अन्तराष्ट्रिय गै.स.स.

५	बालसंरक्षण सम्बन्धी समुदायमा आधारित संरक्षण प्रणाली स्थापित भई सञ्चालनमा ल्याइएको हुनेछ ।	महानगरपालिका वडा कार्यालय स्थानिय प्रहरी प्रशासन उद्योग कलकारखाना होटल व्यवसायी यातायात व्यवसायी	सामुदायिक संस्था बाल क्लव बालबालिकाको क्षेत्रमा कार्यरत राष्ट्रिय अन्तराष्ट्रिय गै.स.स.
६	छाउपडी, कमलरी जस्ता सामाजिक कुप्रथामा कमि आएको हुनेछ ।	महानगरपालिका वडा कार्यालय टोल विकास संस्था स्थानिय प्रहरी प्रशासन	सामुदायिक संस्था बाल क्लव बालबालिकाको क्षेत्रमा कार्यरत राष्ट्रिय अन्तराष्ट्रिय गै.स.स.
७	वडा तह/समुदायले १४ वर्ष मुनिका बेसाहारा बालबालिका(भएमा)को संरक्षण गरेका हुनेछन् ।	महानगरपालिका वडा कार्यालय टोल विकास संस्था स्थानिय प्रहरी प्रशासन	सामुदायिक संस्था बाल क्लव बालबालिकाको क्षेत्रमा कार्यरत राष्ट्रिय अन्तराष्ट्रिय गै.स.स.
८	महानगर क्षेत्रमा सडक बालबालिकाको सख्यामा कमि आएको हुनेछ ।	महानगरपालिका वडा कार्यालय टोल विकास संस्था स्थानिय प्रहरी प्रशासन	सामुदायिक संस्था बाल क्लव बालबालिकाको क्षेत्रमा कार्यरत राष्ट्रिय अन्तराष्ट्रिय गै.स.स.
९	वडा तहमा रहेका सामुदायिक तथा संस्थागत विद्यालयहरुले बालबालिकाहरुलाई शारीरिक तथा मानसिक यातना दिने छैन ।	वडा कार्यालय विद्यालय व्यवस्थापन समिति शैक्षिक प्रशासन महाशाखा सम्बन्धित विद्यालयका शिक्षक	महानगरपालिका बाल क्लव बालसञ्जाल/नगर बालसञ्जाल टोल विकास संस्था
१०	कुलतमा लागेका बालबालिकाका	महानगरपालिका	महानगरपालिका

लागि महानगर क्षेत्रमा बालसुधार गृह सञ्चालनमा ल्याएको हुनेछन्।	• वडा कार्यालय • स्थानीय सामाजिक संघ सस्था • स्थानिय प्रहरी प्रशासन	• बाल क्लव • बालसञ्जाल/नगर बालसञ्जाल • टोल विकास संस्था
जम्मा सूचक १० वटा		

ग बाल विकास

सि.नं.	न्यूनतम सेवा सूचक	कार्यान्वयन गर्ने प्रमुख जिम्मेवार निकाय	प्रमुख सहयोगी निकाय
१	३ देखि ४ वर्ष उमेर पुगेका सबै बालबालिकाहरू प्रारम्भिक बाल विकास कक्षामा भर्ना भई टिकाउ दर शत प्रतिशत रहेको हुनेछ (फरक क्षमता भएका बालबालिकाको हकमा विशेष व्यवस्था गर्नुपर्ने)।	• घर परिवार/ अभिभावक /सरक्षक • वडा कार्यालय • माहानगरपालिका • शैक्षिक प्रशासन माहाशाखा	• सामुदायिक संस्था • बाल क्लव • बालबालिकाको क्षेत्रमा कार्यरत राष्ट्रिय अन्तराष्ट्रिय गै.स.स.
२	५ देखि १४ वर्ष उमेर समुहका शत प्रतिशत बालबालिकाले आधारभूत शिक्षा (१ कक्षा देखि ८ कक्षासम्म) पुरा गरेका हुनेछन् ।	• घर परिवार/अभिभावक / सरक्षक • वडा कार्यालय • टोल विकास सस्था	• बालबालिकाको क्षेत्रमा कार्यरत राष्ट्रिय अन्तराष्ट्रिय गै.स.स. विषयगत शाखा • बाल सञ्जाल • बालमैत्री स्थानिय शासन समिति • स्थानीय राजनैतिक दल
३	प्रत्येक विद्यालयमा पानीको सुविधा सहित छात्र / छात्राको छुट्टाछुट्टै शौचालयको व्यवस्था भई प्रयोग भएको हुनेछ ।	• भरतपुर महानगरपालिका • वडा कार्यालय • विद्यालय	• बालबालिकाको क्षेत्रमा कार्यरत राष्ट्रिय अन्तराष्ट्रिय गै.स.स. विषयगत शाखा • बाल सञ्जाल

			● बालमैत्री स्थानीय शासन समिति ● स्थानीय राजनैतिक दल
४	सबै विद्यालयका पूर्वाधार(कक्षा कोठा, फर्निचर, खेलमैदान, खानेपानी धारा) बालमैत्री, अपाङ्गतामैत्री र सुरक्षित भएका हुनेछन् ।	● घरपरिवार/अभिभावक / सरक्षक ● वडा कार्यालय ● सरोकारवाला निकाय ● महानगरपालिका ● टोल विकास संस्था	● बालबालिकाको क्षेत्रमा कार्यरत राष्ट्रिय अन्तराष्ट्रिय गै.स.स. विषयगत शाखा ● बाल सञ्जाल ● बालमैत्री स्थानीय शासन समिति ● स्थानीय राजनैतिक दल
५	सरसफाईयुक्त विद्यालय कायम गर्न सबै विद्यालयले कुहिने र नकुहिने फोहर अलग अलग विर्सजन गर्ने व्यवस्था गरेका हुनेछन् ।	● वडा कार्यालय ● सरोकारवाला निकाय ● महानगरपालिका/वातावरण शाखा ● टोल विकास संस्था	● बाल सञ्जाल ● स्थानीय राजनैतिक दल ● सरोकारवाला निकाय
६	प्रत्येक विद्यालयमा अतिरिक्त कृयाकलाप सम्बन्धी कार्यक्रम सञ्चालन भएको हुनेछ ।	● वडा कार्यालय / विद्यालय	● बालबालिकाको क्षेत्रमा कार्यरत राष्ट्रिय अन्तराष्ट्रिय गै.स.स. विषयगत शाखा ● बाल सञ्जाल ● बालमैत्री स्थानीय शासन समिति ● स्थानीय राजनैतिकदल
७	प्रारम्भिक बालबिकास केन्द्रहरुले महानगरले तोकेको न्यूनतम् मापदण्ड पुरा गरेका हुनेछन् ।	● वडा कार्यालय ● सरोकारवाला निकाय ● महानगरपालिका/शैक्षिक प्रशासन महाशाखा	● बाल सञ्जाल ● बालमैत्री स्थानीय शासन नगर समिति ● विद्यालय व्यवस्थापन समिति
८	विद्यालयले कक्षा ६ देखि १० सम्मका विद्यार्थीहरुको लागि	● वडा कार्यालय ● सरोकारवाला निकाय	● बाल सञ्जाल ● स्थानीय राजनैतिक दल

	बालमैत्री, बातावरणमैत्री र विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी अतिरिक्त कक्षा सञ्चालन गरेका हुनेछन् ।	● महानगरपालिका/बातावरण शाखा ● टोल विकास संस्था	● सरोकारवाला निकाय
९	आधारभूत शिक्षा पश्चात् विद्यालय शिक्षाबाट बन्चित भएका बालबालिकाहरुले जीवन उपयोगी शिक्षा (व्यवसायीक तथा सीपमूलक तालिम) प्राप्त गरेका हुनेछन्।	● वडा कार्यालय ● सरोकारवाला निकाय/ सिटिडि भिटी/स्वरोजगारमूक संस्थाहरु ● टोल विकास संस्था	● बालबालिकाको क्षेत्रमा कार्यरत राष्ट्रिय अन्तराष्ट्रिय गै.स.स. ● विषयगत शाखा
	जम्मा सूचक ९ वटा		

घ बाल सहभागिता

सि.नं.	न्यूनतम सेवा सुचक	कार्यान्वयन गर्ने प्रमुख जिम्मेवार निकाय	प्रमुख सहयोगी निकाय
१	महानगरमा रहेका बालबालिका सम्बन्धी सरोकारका संरचना/समितिहरुमा १२ देखि १८ वर्षसम्मका बालबालिकाहरुको संस्थागत सहभागिता सुनिश्चित गरिएको हुनेछ ।	● वडा कार्यालय ● सामुदायिक संस्था ● उपभोक्ता समिति ● टोल विकास संस्था ● विद्यालय	● बालबालिकाको क्षेत्रमा कार्यरतराष्ट्रिय अन्तराष्ट्रिय गै.स.स. ● विषयगत शाखा ● बाल सञ्जाल ● बालमैत्री स्थानिय शासन समिति स्थानिय राजनैतिक दल
२	बाल भेलाबाट माग भई आएका योजनाहरु महानगरको योजनामा समावेश भएका हुनेछन् ।	● महानगरपालिका ● वडा कार्यालय ● सामुदायिक संस्था	● बालबालिकाको क्षेत्रमा कार्यरत राष्ट्रिय अन्तराष्ट्रिय गै.स.स.

		• विभिन्न उपभोक्ता समिति • टोल विकास संस्था	• विषयगत शाखा • बाल सञ्जाल • बालमैत्री स्थानिय शासन समिति • स्थानिय राजनैतिक
३	वडा तथा नगर तहमा समावेशी आधारमा बालक्लव/बालसञ्जाल गठन भई क्रियाशिल (न्यूनतम वार्षिक ३ वटा बैठक, ३ वटा कार्यक्रम सञ्चालन) रहेका हुनेछन् ।	• महानगरपालिका • महिला तथा बालबालिका शाखा • विद्यालय व्यवस्थापन समिति • टोल विकास संस्था • वडा कार्यालय	• बालबालिकाको क्षेत्रमा कार्यरत राष्ट्रिय अन्तराष्ट्रिय गै.स स . • विषयगत शाखा • बाल सञ्जाल/बालक्लव • बालमैत्री स्थानीय शासन समिति
४	स्वास्थ्य व्यवस्थापन समितिमा बाल क्लव/सञ्जालकोप्रतिनिधित्व हुनेछ ।	• स्वास्थ्य व्यवस्थापन समिति • भरतपुर महानगरपालिका • वडा कार्यालय	• बालबालिकाको क्षेत्रमा कार्यरत राष्ट्रिय अन्तराष्ट्रिय गै स स. • विषयगत शाखा • बाल संजाल • बालमैत्री स्थानीय शासन समिति स्थानिय राजनीतिकदल
५	५ कक्षा भन्दा माथी अध्ययन अध्यापन हुने विद्यालयका व्यवस्थापन समितिमा बालक्लवको प्रतिनिधित्व रहेको हुनेछ । .	• वडा कार्यालय • भरतपुर महानगरपालिका • महिला बालबालिका तथा समाजकल्याण शाखा • शैक्षिक प्रशासन महाशाखा • टोल विकास संस्था	• बालबालिकाको क्षेत्रमा कार्यरत राष्ट्रिय अन्तराष्ट्रिय गैसस • विषयगत शाखा • बाल सञ्जाल/बालक्लव • बालमैत्री स्थानिय शासन समिति

६	नगरका वस्ती वा टोल र विद्यालयहरुमा समावेशी आधारमा बालक्लव गठन भई क्रियाशिल (न्यूनतम वार्षिक ३ वटा बैठक, ३ वटा कार्यक्रम सञ्चालन) हुनेछन् ।	• भरतपुर महानगरपालिका • महिला बालबालिका तथा समाजकल्याण शाखा • वडा कार्यालय • टोल विकास संस्था • विद्यालय	• बालबालिकाको क्षेत्रमा कार्यरत राष्ट्रिय अन्तराष्ट्रिय गै स स • विषयगत शाखा • बाल सञ्जाल • बालमैत्री स्थानिय शासन समिति
७	वडा र महानगरले उत्कृष्ट कार्य गर्ने बालक्लव/बालसञ्जाललाई वार्षिक रुपमा सम्मान र पुरस्कृत गरेका हुनेछन् ।	• भरतपुर महानगरपालिका • महिला बालबालिका तथा समाजकल्याण शाखा • वडा कार्यालय • टोल विकास संस्था • विद्यालय	• बालबालिकाको क्षेत्रमा कार्यरत राष्ट्रिय अन्तराष्ट्रिय गै स स • विषयगत शाखा • बालमैत्री स्थानिय शासन समिति
जम्मा सूचक ७ वटा			

अनुसूची : २

२.१ संस्थागत विकास सूचकहरु

सि.नं	न्यूनतम सूचक	कार्यान्वयन गर्ने प्रमुख जिम्मेवार निकाय	प्रमुख सहयोगी निकाय
१	वडा /गाउँ/नगरस्तरमा बालमैत्री स्थानीय शासन समिति गठन भई क्रियाशिल रहेका हुनेछन् ।	• महानगरपालिका • वडा कार्यालय	• महानगरपालिका • नगरकार्यपालिका
२	महानगरपालिकाले बालमैत्री आचार संहिता, नीति, नियम तर्जुमा गरी	• महानगरपालिका • वडा कार्यालय	• महानगरपालिका • नगरकार्यपालिका

	कार्यान्वयनमा ल्याएका हुनेछन् ।	स्वास्थ्य तथा सामाजिक विकास महाशाखा	विषयगत शाखाहरू
३	महानगरपालिकाको प्रत्येक वडामा कम्तिमा १ बाल उद्यान सहितको बालमैत्री सिकाई केन्द्र सञ्चालनमा रहेको हुनेछ ।	महानगरपालिका/नगरकार्यपालिका वडा कार्यालय स्वास्थ्य तथा सामाजिक विकास महाशाखा	महानगरपालिका/नगरकार्यपालिका विषयगत शाखाहरू
४	बालबालिकाको वस्तुगत विवरण(प्रोफाइलको आधारमा महानगरको विकास योजना निर्माण र बालबालिकाको लागि लगानी योजना तर्जुमा भई कार्यान्वयन भएको हुनेछ ।	महानगरपालिका वडा कार्यालय महिला बालबालिका तथा समाजकल्याण शाखा	महानगरपालिका नगरकार्यपालिका नगरपरिषद
५	महामनगरको योजना तर्जुमा पूर्व वार्षिक रूपमा वडा र नगर तहमा बालभेला आयोजना गरी भेलाले प्राथमिकता तोकेका विषयलाई महानगरको योजना तर्जुमा प्रक्रियामा समावेश गरीएको हुनेछ ।	महानगरपालिका नगरकार्यपालिका वडा कार्यालय	महानगरपालिका नगरकार्यपालिका वडा कार्यालय स्वस्थ्य शाखा महानगरपालिका
६	महानगरको बालबालिका सम्बन्धी स्थितिपत्र तयारी तथा प्रकाशन अद्यावधिक भएको हुनेछ ।	महानगरपालिका बाल सञ्जाल वडा कार्यालय	नगरकार्यपालिका विषयगत शाखाहरू बालबालिकाका क्षेत्रमा कार्यरत राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय गै स स . विकास साझेदारहरू
७	स्थानीय स्तरमा रहेका प्रहरी (कार्यालय) चौकीहरूमा बालमैत्री	महानगरपालिका प्रहरी प्रशासन	महानगरपालिका महिला तथा बालबालिका

	कक्ष वा बालमैत्री सम्पर्क ईकाई रहेको हुनेछ।	• वडा कार्यालय	शाखा
८	विद्यार्थी सवार हुने शैक्षिक सस्थाका सवारी साधनहरू महानगरले तोकेको न्यूनतम मापदण्ड अनुसार बालमैत्री र अपाङ्गतामैत्री हुनेछन् ।	• महानगरपालिका • नगरकार्यपालिका • वडा कार्यालय • विद्यालय • शैक्षिक प्रशासन महाशाखा	• महानगरपालिका • नगरकार्यपालिका • विषयगत शाखाहरू
९	नगर कार्यापालिका/वडा कार्यालय र प्रत्येक स्वास्थ्य सस्थामा १ बालमैत्री कक्ष रहेको हुनेछ ।	• महानगरपालिका • नगरकार्यपालिका • स्वास्थ्य प्रवर्द्धन शाखा • वडा कार्यालय	• महानगरपालिका • नगरकार्यपालिका • विषयगत शाखाहरू
१०	बसपार्क, सिनेमाहल, खेलमैदान जस्ता सावर्जनिक स्थलहरूमा बालमैत्री शौचालय र खानेपानी धाराको व्यवस्था भएको हुनेछ ।	• महानगरपालिका • वडा कार्यालय • सरोकारवाला निकाय/संघ संस्था • टोल विकास सस्था	• नगरकार्यपालिका • विषयगत शाखाहरू • बालबालिकाका क्षेत्रमा कार्यरत राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय गै स स . • विकास साझेदारहरू

अनुसूची : ३

भरतपुर महानगरपालिका, नगर कार्यपालिकाके कार्यालय, भरतपुर

घरघुरी सर्वेक्षण फारमको नमूना

बालबालिकाको अवस्था सर्वेक्षण प्रश्नावली

यस प्रश्नावलीमा सोधिएका व्यक्तिगत विवरणहरू गोप्य राखिनेछ। यी विवरणहरू तथ्याङ्कीय प्रयोजनको लागि मात्र प्रयोग गरिने छ ।

१. वडा नं. वस्ती कोड नं. वस्तीको नाम :

घर नं.	परिवारको मूलीको नाम	जम्मा परिवार संख्या			
		महिला	पुरुष	अन्य	जम्मा

२. जाति ३. धर्म ४. मातृभूमी

५ परिवार सङ्ख्या :

उमेर समूह	महिला	पुरुष	जम्मा	कैफियत
१ वर्षभन्दा मूनि				
१-२ वर्षसम्म				
३-५ वर्षसम्म				
६-७ वर्षसम्म				
८-९ वर्षसम्म				
१०-१४ वर्षसम्म				
१५-१६ वर्षसम्म				
१७-१८ वर्षसम्म				
१९ वर्ष वा सो भन्दा माथि				
जम्मा				

६ परिवारको मुख्य पेशा :

(क) कृषि/पशुपालन/फलफूल खेती

(ख) व्यापार व्यवसाय

(ग) कृषिपशुपालन

(घ) ज्याला र मजदुरी

(ङ) विप्रेषण (विदेशबाट पठाइएको रकम)

(च) अन्य

७. आजभन्दा पाँच वर्ष पहिले तपाईंको परिवारको बसोबास कहाँ थियो ?

(क) अन्यत्र स्थानमा

(ख) यसै स्थानमा ।

८. अन्यत्र स्थानबाट आएको भए यहाँ किन आउनु भएको हो ?

(क) सहरी सुबिधाको लागि

(ख) द्वन्दका कारण

(ग) खेतीपाती गर्न

(घ) व्यापार व्यवसाय

(ङ) वैवाहिक सम्बन्ध भएर

(च) रोजगारीका लागि

(छ) अन्य

९. तपाईंको परिवारमा १८ वर्षभन्दा कम उमेरका अपाङ्गता भएका सदस्यहरु भएमा तलको विवरण

दिनुहोस ।

क्र.सं	अपाङ्गताको किसिम	महिला	पुरुष	जम्मा
१	शारीरिक अपाङ्गता			
२	दृष्टिबिहीन र न्यून दृष्टिबिहिन			
३	बहिरा			
४	सुस्त श्रवण			
५	मानसिक अपाङ्गता			
६	श्रवण र दृष्टिबिहिन			
७	अटिज्जम			
८	बौद्धिक अपाङ्गता			
९	हेमोफेलिया			
१०	अन्य			

१०. परिवारको कुनै सदस्य विरामी भएमा उपचारकालागि सबैभन्दा पहिला कहाँ जानुहुन्छ ?

(क) लामा/धामी/झाक्री

(ख) परम्परागत बैद्य

(ग) स्वास्थ्य चौकी

(घ) अस्पताल

(ड) निजी सरकारी

(छ) अन्य

११. नजिकको स्वास्थ्य संस्थामा पुग्न लाग्ने समय ?

(क) स्वास्थ्य चौकी पुग्न लाग्ने समय

(ख) निजी (सरकारी) अस्पताल पुग्न लाग्ने समय ।

१२. तपाईंको परिवारको १८ वर्षभन्दा मुनीको सदस्यलाई कुनै दीर्घ रोग लागेको छ ?

(१) छ

(२) छैन

यदि लागेको छ भने देहायको विवरण खुलाउनु होस् ।

क्र.सं	रोगको नाम	महिला	पुरुष	बालक	बालिका	जम्मा
	एच आई भिरएड्स					
	क्षयरोग					
	क्यानसर					
	चिनी रोग					
	अन्य					

१३. तपाईंको परिवारमा दीर्घ रोगका कारण विगत १० वर्षमा १८ वर्षभन्दा मुनीको कुनै सदस्य को मृत्यु भएको छ ?

(१) छ

(२) छैन

यदि मृत्यु भएको छ भने देहायको विवरण खुलाउनु होस् ।

क्र.सं	रोगको नाम	महिला	पुरुष	बालक	बालिका	जम्मा
१	एच आई भि/एड्स					
२	क्षयरोग					
३	क्यानसर					
४	चिनी रोग					

५	अन्य						

१४ परिवारको शैक्षिक स्थिति

उमेर समूह	लेखपढ गर्न नसक्ने/निरक्षर		लेखपढ गर्न सक्ने/साक्षर		माध्यमिक तह (एसइइ)		माध्यमिक तह (१२ कक्षा)		स्नातक तह		स्नाकोत्तर तह		बिद्यावारिधि	
	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष
६-१५ वर्ष														
१६-४५ वर्ष														
४६ -६० वर्ष														
६० वर्ष भन्दा माथि														
जम्मा														

१५. विद्यालय तहमा अध्ययन गरिरहेका बालबालिकाको विवरण

क्र.सं	अध्ययनरत तह	वडा अन्तर्गत विद्यालयमा अध्ययनरत सङ्ख्या			वडा बाहिरका विद्यालयमा अध्ययनरत सङ्ख्या			जम्मा		
		बालक	बालिका	जम्मा	बालक	बालिका	जम्मा	बालक	बालिका	जम्मा
१	पूर्व प्राथमिक तह									
२	अधारभूत तह (प्रा.वि.)									

	१-५ सम्म								
३	अधारभूत तह (निमावि. ६-८ सम्म								
४	मावि तह (९-१२ सम्म)								

१६. घरबाट बिद्यालय जान लाग्ने समय समय

क्र.सं	अध्ययनरत तह	१५ मीनेट भन्दा कम	२०-३० मीनेट सम्म	३०-४५ मीनेट सम्म	४५-६० मीनेट सम्म
१	पूर्व प्राथमिक तह				
२	अधारभूत तह (प्रा.वि. १-५ सम्म				
३	अधारभूत तह (निमावि. ६-८ सम्म				
४	मावि तह (९-१२ सम्म)				

१७. विद्यालय भर्ना नभएका बालबालिकाको सङ्ख्या

विवरण	प्राथमिक उमेर समूह (६-९) वर्ष			अधारभूत तह उमेर समूह (१० -१४) वर्ष			माध्यामिक तह (उमेर समूह १८ वर्ष)		
	बालक	बालिका	जम्मा	बालक	बालिका	जम्मा	बालक	बालिका	जम्मा
अधारभूत तह (प्रा.वि. १-५ सम्म									
अधारभूत तह (निमावि. ६-८ सम्म									
मावि तह (९-१२									

सम्म)									

१८. बीचैमा विद्यालय जान छाडेका (६-१८) बर्ष उमेर समूहका बालबालिकाको सङ्ख्या

बालक	बालिका	जम्मा	विद्यालय जान छोड्नुको कारण

१९. बालविकास केन्द्र वा पूर्व प्रा. वि. तहमा जाने ३ देखि ५ वर्षसम्मका बालबालिका सङ्ख्या

बालक	बालिका	जम्मा

२०. परिवारका सदस्यहरुको जनचेतनामूलक तालिम (स्वास्थ्य, सुरक्षित मातृत्व, परिवार नियोजन, सशक्तीकरण, बाल विकास, संस्थागत विकास, खानेपानी तथा सरसफाई, उपभोक्ता समिति आदि) प्राप्त गरेको विवरण

तालिमको नाम	३ दिनसम्मको तालिम प्राप्त सङ्ख्या			३ देखि ७ दिनसम्मको तालिम प्राप्त सङ्ख्या			१देखि४ हप्तासम्मको तालिम प्राप्त सङ्ख्या			४ हप्ताभन्दाबढी अवधीको तालिम प्राप्त सङ्ख्या		
	महिला	पुरुष	जम्मा	महिला	पुरुष	जम्मा	महिला	पुरुष	जम्मा	महिला	पुरुष	जम्मा

२१. घरको अवस्था (एकभन्दा बढी घरमा मूल घरको विवरणका चिन्ह लगाउने ।

(क) खर वा फुसको छानो भएको

(ख) टायल झिँगटी वा स्लेटको छानो भएको

(ग) जस्ता पाताको छानो भएको

(घ) घर ढलान

२२. तपाईंको परिवारको खानेपानीको मुख्य स्रोत कुन हो ?

(क) पाईपको धाराको पानी प्रयोग गर्ने

(ख) टयुवेलको पानी प्रयोग गर्ने

(ग) ईनार, कुवा, जरुवाको पानी प्रयोग गर्ने

(घ) नदी, कुलो, नहरको पानी प्रयोग गर्ने

(ङ) आकासे पानी संकलन गरी प्रयोग गर्ने

(च) अन्य

२३. शौचालयको अवस्था

(क) कच्ची (ख) पक्की (ग) वायोग्यास जडान भएको (घ) ढलमा शौचालय जडान भएको (ङ) शौचालय नभएको

२४. तपाईंको घरमा खाना पकाउन प्रयोग हुने ईन्धन कुन हो ?

(क) दाउरा (ख) गुईठा (ग) वायोग्यास (घ) मट्टीतेल (ङ) एल पी ग्यांस (च) विद्युत (छ) अन्य

२५. तपाईंको घरमा सञ्चारका साधन के के रहेका छन् ?

(क) रेडियो (ख) टिभी (ग) टेलिफोन (घ) मोबाईल (ङ) ईमेलरईन्टरनेट (च) नियमित आउने पत्रपत्रिका (छ) अन्य

२६. तपाईंको घरमा कस्तो प्रकारको चुल्हो प्रयोग गर्नुहुन्छ ?

(क) अंगेनो वा माटोको चुल्हो (ख) धुवारहित चुल्हो (ग) विद्युत चुल्हो (घ) ग्यांस चुल्हो (ङ) अन्य

२७. तपाईंको परिवारका सदस्यहरु कुन कुन पेशा (रोजगारी) मा संलग्न हुनुहुन्छ ?

कृषि (खेती तथा पशुपालन)			व्यापार			जागिर(सेवा)			ज्याला मजदुरी			उद्योग			जम्मा	
महिला	पुरुष	जम्मा	महिला	पुरुष	जम्मा	महिला	पुरुष	जम्मा	महिला	पुरुष	जम्मा	महिला	पुरुष	जम्मा	महिला	पुरुष

२८. पेशा (रोजगारी) मा संलग्न संलग्न मध्ये १८ वर्ष उमेर समूह भित्र कति जना हुनुहुन्छ ?

१४-१८ उमेर समूह (रोजगारीमा संलग्न संख्या)																	
कृषि (खेती तथा पशुपालन)				व्यापार			जागिर(सेवा)			ज्याला मजदुरी			उद्योग / कलकारखाना			जम्मा	
उमेर	महिला	पुरुष	जम्मा	महिला	पुरुष	जम्मा	महिला	पुरुष	जम्मा	महिला	पुरुष	जम्मा	महिला	पुरुष	जम्मा	महिला	पुरुष
१२ देखि १४ वर्ष																	
१४ देखि १६ वर्ष																	
१६ देखि १८ वर्ष																	

२९. तपाईंको परिवारका सदस्यहरू रोजगारीका लागि घरबाट विदेश गएका छन् भने तलको विवरण दिनुहोस् ?

विदेश गएको सङ्ख्या			गएको मुलुकको नाम			गएको अवधी (वर्षमा)		
महिला	पुरुष	जम्मा	महिला	पुरुष	जम्मा	महिला	पुरुष	जम्मा

३०. तपाईंको परिवारका १४ देखि १८ वर्षसम्मका बालबालिका अरुको घरमा काम गर्न बसेका छन् ?

(क) छ

(ख) छैन

यदि छन् भने (क) बालक सङ्ख्या...

(ख) बालिका सङ्ख्या ...

(ग) उमेर

३१. बालबालिकाहरू घरबाहिर काम गरेको भए गरेको ठाउँमा के कस्तो समस्या भोग्ने गरेका छन् ?

(क) गालिगलौज

(ख) कुटपीट

(ग) खानामा भेदभाव

(घ) अन्य

३२. तपाईंको घरमा छोरा र छोरीमा कुनै फरक व्यवहार गर्ने गर्नुभएको छ ?

(क) शिक्षामा

(ख) घरेलु काममा

(ग) खानपिनमा

(घ) पोशाकमा

३३. तपाईंको परिवारका बालबालिकाहरूले बिद्यालयमा गलति गरेमा निम्न यातना पाएका छन् ?

(क) कान समातेर उठ्वास (ख) गालिगलौज (ग) कुटपीट (घ) कक्षाकोठाबाट निष्काशन (ङ) वेन्चमा उभ्याउने (च)

अन्य

३४. तपाईंको परिवारको बार्षिक आम्दानी र खर्चको विवरण दिनुहोस् ।

क्र सं	आम्दानीको श्रोत	रकम रु	क्र सं	खर्चको क्षेत्र	रकम रु
१.	कृषि तथा पशुपालन		१.	खाना खर्च	
२.	व्यापार तथा उद्योग		२.	लत्ता कपडा	
३.	नोकरी तथा पेन्सन		३.	शिक्षा	
४.	वैदेशिक रोजगारी		४.	स्वास्थ्य उपचार	
५.	ज्याला मजदुरी		५.	चाडपर्व विवाह तथा मनोरन्	

६.	अन्य		६.	अन्य	
जम्मा			जम्मा		

३५. तपाईंको परिवारलाई आफ्नो उत्पादनले वर्षमा कति महिना खान पुग्छ ?

- (क) ३ महिना भन्दा कम खान पुग्ने (ख) ३-६ महिना खान पुग्ने (ग) ६-९ महिना खान पुग्ने
(घ) ९-१२ महिना खान पुग्ने (ङ) बचत हुने

३६. तपाईंको परिवारमा कसै ऋण लिएको छ ?

- (क) छ (ख) छैन

यदि छ भने,

- (क) बैंक वा वित्तिय संस्था (ख) सहकारी संस्था (ग) समूह वा सामुदायिक संस्था (घ) साहू महाजन (ङ) अन्य

३७ ऋण लिएको भए कुन उद्देश्यका लागि लिनु भएको हो ?

- (क) घरायसी कार्य वा घरखर्च (ख) कृषि तथा पशुपालन व्यवसाय गर्न (ग) उद्योग व्यापार सामूहिक संस्था
(घ) वैदेशिक रोजगारीमा (ङ) सामाजिक तथा धार्मिक कार्य गर्न (च) शिक्षा (छ) औषधो उपचार
(ज) विवाह व्रतवन्ध वा यस्तै व्यवहारिक कार्य (झ) गोबरग्यांस, सोलार, बिजुली आदी (क) अन्य

३८ तपाईंको परिवारका कुनै सदस्य स्थानीय कुनै संघ संस्था वा समूहमा आवद्ध हुनुहुन्छ ?

- (क) महिला सहकारी (ख) कृषक समूह (ग) सामुदायिक वन उपभोक्ता समूह (घ) सहकारी
(ङ) गैरसरकारी संस्था (च) परम्परागत समूह (छ) अन्य (ज) कुनैमा पनि नरहेको

३९ ५ वर्ष मूनिका बालबालिकाले पोषिलो खाना खान पाउँछन् ?

- (क) पाउँछन् (ख) पाउँदैनन्

४० तपाईंको बालबालिकालाई वर्षमा कति जोर लुगा दिनुहुन्छ ?

- (क) १ जोर (ख) २ जोर (ग) ३ जोर (घ) ४ जोर वा सोभन्दा बढी

४१ बालबालिका बस्ने, पढ्ने कोठामा अलग्गै छ ?

- (क) छ (ख) छैन

४२ मानिस बस्ने घर (मूल घर) र गाईबस्तुहरु बाँध्ने गोठ अलग्गै छ ?

- (क) छ (ख) छैन (ग) गोठ अलग्गै भएपनि (ङ) गोठमाथि बस्ने गरिएका छ

४३ बालबालिका विरामी पर्दा तुरुन्त उपचार गर्ने आर्थिक क्षमता छ ?

(क) छ (ख) छैन

४४ तपाईंको परिवारका १ वर्ष मूनिका बालबालिकाको मासिक रूपमा र १ वर्ष भन्दा माथि ५ वर्ष सम्मका बालबालिकाहरुको त्रैमासिक रूपमा तौल लिने गरिएको छ ?

(क) छ (ख) छैन

४५. ५ वर्ष मूनिका बालबालिकाको तौल

लिङ्ग	उमेर (महिनामा)	तौल(वजन)	कुपोषणग्रस्त	पोषणयुक्त
बालक				
बालिका				

४६. तपाईंको परिवारको बालबालिकाहरुमा यौनशोषणको कुनै घटना घटेको छ ?

(क) छ (ख) छैन

४७. तपाईंलाई बाल अधिकारको बारेमा जानकारी छ ?

(क) छ (ख) छैन (ग) केही कुरा सुनेको छु

४८. परिवारमा बालबालिकासंग सम्बन्धित कुनै विषयमा निर्णय गर्दा उनीहरुलाई पनि सहभागी गराउने गर्नु भएको छ ?

(क) गराउने गरेको छ (ख) गराउने गरेको छैन

४९. तपाईंको परिवारका कुनै बालबालिका बालगृह वा कुनै संस्थामा बसेका छन् ?

(क) छ (ख) छैन

५०. तपाईंको परिवारका कुनै बालबालिका सडक बालबालिकाको रूपमा रहेका छन् ?

(क) छ (ख) छैन

५१. तपाईंको परिवारका कुनै बालबालिका लागूपदार्थ दुर्व्यसनको लत रहे नरहेको स्थिति के छ ?

लिङ्ग	धुम्रपान गर्ने सङ्ख्या	नसालु पदार्थ सेवन गर्ने	कुनै पनि लत नरहेको	जम्मा सङ्ख्या

		सङ्ख्या	सङ्ख्या	
बालक				
बालक				

५२. तपाईंको परिवारका बालबालिकाहरु बाल क्लब/सञ्जाल आदिमा आवद्धता रहेको छ ?

(सकेसम्म बालबालिकालाई सोध्ने)

लिङ्ग	विद्यालयमा आधारित	समुदायमा आधारित	श्रमिक	आवद्ध नभएको
बालक				
बालक				

५३. तपाईंलाई बालरोग तथा खोपहरुको विषयमा जानकारी छ ?

(क) छ

(ख) छैन

५४. विगत २ वर्ष भित्र जन्मेका बालबालिकाको विवरणः

लिङ्ग	जन्मेको जम्मा सङ्ख्या	जन्मने वित्तिकै बेगुती दुध खुवाएको सङ्ख्या	जन्मने वित्तिकै बेगुती दुध नखुवाएको सङ्ख्या	६ महिना सम्म आमाको दुध मात्र खुवाएको सङ्ख्या	१ वर्ष सम्म आमाको दुध मात्र खुवाएको सङ्ख्या	२ वर्ष वा सो भन्दा कम मात्र आमाको दुध खुवाएको सङ्ख्या
बालक						
बालिका						

५५. तपाईंको परिवारका बालबालिका पढ्ने विद्यालयमा अपाङ्गता भएका विद्यार्थीका लागि विशेष शिक्षाको सुविधा छ ?

(क) छ

(ख) छैन

५६. तपाईंको परिवारमा निम्न कार्यहरु प्रायः कसले गर्दछ ?

सि.नं.	कामको विवरण	महिला	पुरुष
१	घर व्यवहार सम्बन्धी विषयमा निर्णय		
२	घरायसी काममा संलग्न		
३	बैंकमा खाता सञ्चालन		
४	उपभोक्ता समितिमा सहभागिता		
५	विद्यालय व्यवस्थापन समितिमा सहभागिता		
६	उद्योग व्यापारमा सहभागिता		

५७. गत एक वर्ष भित्र बाढी, पहिरो, असिना जस्ता दैवी प्रकोपबाट पिडित हुनुहुन्छ ?

यदि छ भने कुन प्रकोपबाट पिडित हुनुहुन्छ र कति क्षति भयो ?

सि.नं.	दैवी प्रकोपको नाम	भएको क्षति (रकम रु)
१		
२		
३		
४		
५		
६		

५८. तपाईंको परिवारका बालबालिका घरेलु कामदार वा बाल श्रमिकको रूपमा काम गर्छन् भने काम गरेको ठाउँमा कुनै यौन शोषण हुने गरेको छ ?

(क) छ

(ख) छैन

५९. एक वर्षभित्र तपाईंको परिवारमा महिला तथा बालबालिका उपर हिसा सम्बन्धी निम्न कुनै घटना घटेका छन् ?

- (क) दाईजो सम्बन्धी (ख) बहुविवाह (ग) घरायसी हिंसा (घ) बालविवाह (ङ) बलत्कार
 (च) महिलारबालबालिका बेचबिखन (छ) कुनैपनि घटना नघटेको

६०. पांच वर्षमुनिका र ६ वर्ष देखि १८ वर्षसम्मका बालबालिकाको जन्मदर्ता गराएको विवरण

लिङ्ग	५ वर्ष मुनिका बालबालिका			६ देखि १८ वर्ष सम्मका बालबालिका		
	जम्मा संख्या	जन्मदर्ता गराएको संख्या	जन्मदर्ता नगराएको संख्या	जन्मदर्ता गराएको संख्या	जन्मदर्ता नगराएको संख्या	जम्मा संख्या
बालक						
बालिका						
तेस्रो लिङ्गी						
जम्मा						

६१. बितेको १ वर्षभित्र तपाईंको परिवारमा ५ वर्ष मुनिका कुनै बालबालिकाको मृत्यु भएको छ ?

- (क) छ (ख) छैन

यदि छ भने कतिजनाको मृत्यु भएको थियो र के कारणबाट मृत्यु भएको थियो ?

लिङ्ग	मृत्यु भएको जम्मा संख्या	मृत्यु हुनाको कारण
बालक		
बालिका		
तेस्रो लिङ्गी		
जम्मा		

६२. एक वर्षमुनीका बालबालिकालाई खोप लगाएको विवरण

लिङ्ग	जम्मा संख्या	बिसिजी लगाएको	डी पी टी १ लगाएको संख्या	डी पी टी २ लगाएको	डी पी टी ३ लगाएको संख्या	दादुरा विरुद्धको खोप लगाएको	हेपटाईटीस विरुद्ध खोप

		संख्या		संख्या		संख्या	लगाएको संख्या
बालक							
बालिका							
जम्मा							

६३. ५ वर्षमूनिका बालबालिकालाई वर्षको २ पटक भिटामिन ए, जुकाको औषधी र पोलीयो थोपा खुवा

लिङ्ग	जम्मा संख्या	भिटामिन ए खुवाएको	जुकाको औषधी खुवाएको	पोलीयो थोपा खुवाएको
बालक				
बालिका				
जम्मा				

६४. दुई बालबालिका चिन्ह भएको आयोडिनयुक्त नुन प्रयोग गर्ने गर्नुभएको छ ?

(क) छ

(ख) छैन

६५. बितेको १ वर्ष भित्रको तपाईंको परिवारमा रहेका गर्भवती महिलाको स्वास्थ्य अवस्था बारे जानकारी

गर्भवति आमाको विवरण	गर्भवति परिक्षण गरेको पटक(सङ्ख्या)	आईरन चक्रीको प्रयोग (चक्रीको सङ्ख्या)	टी टी खोप लगाएको सङ्ख्या	प्रसुती भए नभएको	प्रसुती कहाँ भएको	नवजात शिशुको जांच गराएको सङ्ख्या
					१ स्वास्थ्य संस्थामा	
					२ घरमा स्वास्थ्य कर्मीको सहयोगमा	
					३ घरमा स्वास्थ्य कर्मीको सहयोग विना	

६६. अनौपचारिक शिक्षामा बाल (विद्यालय शिक्षाबाट वञ्चित १० देखि १४ वर्ष सम्मका) सहभागिता:

अनौपचारिक शिक्षा लिईरहेका	सङ्ख्या)
बालक	
बालिका	
जम्मा	

६७. गएको ३ वर्ष भित्र तपाईंको परिवारमा कसैको विवाह भएको भए सो को विवरण दिनुहोस् ।

विवाह भएको	कतिजना	विवाह गर्दाको उमेर कति वर्षको थियो
पुरुष		
महिला		
जम्मा		

६८. तपाईंका घरका १८ वर्षभन्दा कम उमेरका कतिजना बालबालिका देहायको निकायमा प्रतिनिधि

सदस्य रहेका छन् ?

सि.नं.	स्थानीय तह	स्थानीय योजना तर्जुमा वा कार्यान्वयन समिति	स्थानीय स्वास्थ्य संस्था व्यवस्थापन समिति	स्थानीय विद्यालय व्यवस्थापन समिति	स्थानीय बाल समूह वा बाल क्लव बाल सञ्जाल बालमैत्री स्थानीय शासन समिति

यति धेरै सूचना दिनु भएकोमा धन्यवाद

सूचनादाताको नाम :

सहि

सूचना सङ्कलकको नाम :

सहि

प्रमाणित गर्नेको नाम :

सहि

सूचना लिएको मिति :

अनुगमन सूचक

बालमैत्री स्थानीय शासन लागू गर्न सम्बन्धित वडा/टोल विकास संस्था अन्तर्गत रहेका प्रत्येक घरमुलीमा अनुगमन सूचक फाराम बमोजिम विवरण सङ्कलन र विश्लेषण पश्चात् बालमैत्री वडाका सबै प्रकृया पुरा भए नभएको सम्बन्धमा महानगरपालिका, सामजिक समिति र विषयगत शाखाहरूले संयुक्त रूपमा देहायका सूचकका आधारमा अनुगमन गर्नेछन् साथै उक्त अनुगमन प्रतिवेदनका आधारमा वडालाई बालमैत्री वडा घोषणा गर्न उपयुक्त सुझाव प्राप्त हुनेछ ।

क. बाल बचाउ :

सि.नं.	विवरण	सूचक पुरा गरेको छ छैन ?	
१	६ महिनासम्मको शिशुलाई आमाले अनिवार्यरूपमा पूर्ण स्तनपान गराएका (आमाको दुध मात्रै खुवाउने) हुनेछन्	छन् ☐	छैनन् ☐
२	१ वर्ष भित्रका प्रत्येक बालबालिकाले पूर्णरूपमा खोप (बि. सि. जि., डि. पि. टी., हेपटाइटिस बि, ३ दादुरा) पाएका हुनेछन् ।	छन् ☐	छैनन् ☐
३	६ महिना देखि ५ वर्ष सम्मका बालबालिकाहरूले वर्षको २ पटक भिटामिन ए क्याप्सुल खाएका हुनेछन् ।	छन् ☐	छैनन् ☐
४	गर्भवति आमाले दक्ष स्वास्थ्य कर्मीबाट सुत्केरी गराएका हुनेछन् ।	छन् ☐	छैनन् ☐
५	गर्भवति महिलाहरूले कम्तिमा प्रसूति पूर्व चार पटक र प्रसूति पश्चात् आमा र नवजात शिशुको कम्तिमा ३ पटक स्वास्थ्य जाँच गराएका हुनेछन् ।	छन् ☐	छैनन् ☐
६	गर्भवति महिलाले टिटानस बिरुद्धको २ वटा खोप लगाएका हुनेछन् ।	छन् ☐	छैनन् ☐
७	गर्भवति तथा सुत्केरी आमाहरूले आईरन चक्री (जम्मा २२५ वटा) खाएका हुनेछन् ।	छन् ☐	छैनन् ☐
८	एच्आईभी संक्रमित आमाबाट जन्मिएका सबै बालबालिकाहरूले ARV/ Prophylaxis पाएका हुनेछन् ।	छन् ☐	छैनन् ☐

९	सबै घरधुरीमा पिउनयोग्य खानेपानीको सुविधा उपलब्ध भएको हुनेछ ।	छन् ☐	छैनन् ☐
१०	चर्पी गएपछि, खाना खानु अगाडि र बालबालिकाको दिसा धोएपछि साबुन पानीले हात धुने परिपाटीको विकास भएको हुनेछ ।	छन् ☐	छैनन् ☐
११	सबै घरधुरीहरूले आयोनुन प्रयोग गरेका हुनेछन् ।	छन् ☐	छैनन् ☐
१२	कम तौल, पुङ्को र ख्याउटेपन हुने पाँच वर्ष मुनिका बालबालिकाहरूको सङ्ख्यामा कमि आएको हुनेछ ।	छन् ☐	छैनन् ☐
१३	अति कडा कुपोषण र मध्यम कुपोषण भएका बालबालिकाको सङ्ख्यामा कमि आएको हुनेछ ।	छन् ☐	छैनन् ☐
१४	प्रत्येक घर परिवारले शौचालयको प्रयोग गरेका हुनेछन् ।	छन् ☐	छैनन् ☐
१५	एउटा सन्तान र अर्को सन्तानको जन्मान्तर कम्तीमा ३ वर्षको हुनेछ ।	छन् ☐	छैनन् ☐

ख. बाल संरक्षण

सि.नं.	विवरण	सूचक पुरा गरेको छ/ छैन ?	
१	५ वर्ष मुनिका सबै बालबालिकाको जन्म दर्ता भएको हुनेछ ।	छन् ☐	छैनन् ☐
२	बाल विवाह नियन्त्रण भएको हुनेछ ।	छन् ☐	छैनन् ☐
३	निकृष्ट प्रकारको बालश्रम अन्त्य गर्दै प्रभावित बालबालिकाको पुनर्स्थापन भएको हुनेछ ।	छन् ☐	छैनन् ☐
४	घरपरिवार, समुदाय, सार्वजनिक स्थान (विद्यालय, सामाजिक चाड पर्व, भेला) मा बालबालिका विरुद्ध हुने हिंसा, बेचबिखन, शोषण, वेवास्ता र दुर्व्यवहारमा उल्लेख्य कमी आएको हुनेछ ।	छन् ☐	छैनन् ☐
५	बालसंरक्षण सम्बन्धी समुदायमा आधारित संरक्षण प्रणाली स्थापित भई सञ्चालनमा ल्याइएको हुनेछ ।	छन् ☐	छैनन् ☐
६	५ वर्ष मुनिका सबै बालबालिकाको जन्म दर्ता भएको हुनेछ ।	छन् ☐	छैनन् ☐
७	बाल विवाह नियन्त्रण भएको हुनेछ ।	छन् ☐	छैनन् ☐

८	निकृष्ट प्रकारको बालश्रम अन्त्य गर्दै प्रभावित बालबालिकाको पुर्नस्थापन भएको हुनेछ । .	छन् ☐	छैनन् ☐
९	घरपरिवार, समुदाय, सार्वजनिक स्थान (विद्यालय, सामाजिक चाड पर्व, भेला) मा बालबालिका विरुद्ध हुने हिंसा, बेचबिखन, शोषण, वेवास्ता र दुर्व्यवहारमा उल्लेख्य कमी आएको हुनेछ । .	छन् ☐	छैनन् ☐
१०	बालसंरक्षण सम्बन्धी समुदायमा आधारित संरक्षण प्रणाली स्थापित भई सञ्चालनमा ल्याइएको हुनेछ ।	छन् ☐	छैनन् ☐

ग. बालविकास

सि.नं.	विवरण	सूचक पुरा गरेको छ/ छैन ?	
१	३ देखि ४ वर्ष उमेर पुगेका सबै बालबालिकाहरू प्रारम्भिक बाल विकास कक्षामा भर्ना भई टिकाउ दर शत प्रतिशत रहेको हुनेछ (फरक क्षमता भएका बालबालिकाको हकमा विशेष व्यवस्था गर्नुपर्ने)।	छन् ☐	छैनन् ☐
२	५ देखि १४ वर्ष उमेर समूहका शत प्रतिशत बालबालिकाले आधारभूत शिक्षा (१ कक्षा देखि ८ कक्षासम्म) पुरा गरेका हुनेछन् ।	छन् ☐	छैनन् ☐
३	प्रत्येक विद्यालयमा पानीको सुविधा सहित छात्र / छात्राको छुट्टाछुट्टै शौचालयको व्यवस्था भई प्रयोग भएको हुनेछ ।	छन् ☐	छैनन् ☐
४	सबै विद्यालयका पूर्वाधार (कक्षा कोठा, फर्निचर, खेलमैदान, खानेपानी धारा) बालमैत्री, अपाङ्गतामैत्री र सुरक्षित भएका हुनेछन् ।	छन् ☐	छैनन् ☐
५	सरसफाईयुक्त विद्यालय कायम गर्न सबै विद्यालयले कुहिने र नकुहिने फोहर अलग अलग विर्सजन गर्ने व्यवस्था गरेका हुनेछन् ।	छन् ☐	छैनन् ☐
६	प्रत्येक विद्यालयमा अतिरिक्त कृयाकलाप सम्बन्धी कार्यक्रम सञ्चालन भएको हुनेछ ।	छन् ☐	छैनन् ☐
७	प्रारम्भिक बालविकास केन्द्रहरूले महानगरले तोकेको न्यूनतम मापदण्ड पुरा गरेका हुनेछन् ।	छन् ☐	छैनन् ☐
८	विद्यालयले कक्षा ६ देखि १० सम्मका विद्यार्थीहरूको लागि बालमैत्री, वातावरणमैत्री र	छन् ☐	छैनन् ☐

	विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी अतिरिक्त कक्षा सञ्चालन गरेका हुनेछन् ।		
९	आधारभूत शिक्षा पश्चात् विद्यालय शिक्षाबाट बञ्चित भएका बालबालिकाहरूले जीवन उपयोगी शिक्षा (व्यवसायिक तथा सीपमूलक तालिम) प्राप्त गरेका हुनेछन् ।	छन् ☐	छैनन् ☐
१०	३ देखि ४ वर्ष उमेर पुगेका सबै बालबालिकाहरू प्रारम्भिक बाल विकास कक्षामा भर्ना भई टिकाउ दर शत प्रतिशत रहेको हुनेछ (फरक क्षमता भएका बालबालिकाको हकमा विशेष व्यवस्था गर्नुपर्ने)।	छन् ☐	छैनन् ☐
११	५ देखि १४ वर्ष उमेर समूहका शत प्रतिशत बालबालिकाले आधारभूत शिक्षा (१ कक्षा १२देखि ८ कक्षासम्म) पुरा गरेका हुनेछन् ।	छन् ☐	छैनन् ☐
१२	प्रत्येक विद्यालयमा पानीको सुविधा सहित छात्र / छात्राको छुट्टाछुट्टै शौचालयको व्यवस्था भई प्रयोग भएको हुनेछ ।	छन् ☐	छैनन् ☐

घ. बाल सहभागिता:

सि.नं.	विवरण	सूचक पुरा गरेको छ / छैन ?	
१	महानगरमा रहेका बालबालिका सम्बन्धी सरोकारका संरचना/समितिहरूमा १२ देखि १८ वर्षसम्मका बालबालिकाहरूको संस्थागत सहभागिता सुनिश्चित गरिएको हुनेछ ।	छन् ☐	छैनन् ☐
२	बाल भेलाबाट माग भई आएका योजनाहरू महानगरको योजनामा समावेश भएका हुनेछन्	छन् ☐	छैनन् ☐
३	वडा तथा नगर तहमा समावेशी आधारमा बालक्लव/बालसञ्चालन गठन भई क्रियाशिल (न्यूनतम वार्षिक ३ वटा बैठक, ३ वटा कार्यक्रम सञ्चालन) रहेका हुनेछन् ।	छन् ☐	छैनन् ☐
४	स्वास्थ्य व्यवस्थापन समितिमा बाल क्लव/सञ्चालनको प्रतिनिधित्व हुनेछ ।	छन् ☐	छैनन् ☐
५	५ कक्षा भन्दा माथि अध्ययन अध्यापन हुने विद्यालयका व्यवस्थापन समितिमा बालक्लवको प्रतिनिधित्व रहेको हुनेछ ।	छन् ☐	छैनन् ☐
६	नगरका वस्ती वा टोल र विद्यालयहरूमा समावेशी आधारमा बालक्लव गठन भई क्रियाशिल (न्यूनतम वार्षिक ३ वटा बैठक, ३ वटा कार्यक्रम सञ्चालन) हुनेछन् ।	छन् ☐	छैनन् ☐
७	वडा र महानगरले उत्कृष्ट कार्य गर्ने बालक्लव/बालसञ्चाललाई वार्षिक रूपमा सम्मान र पुरस्कृत गरेका हुनेछन् ।	छन् ☐	छैनन् ☐

२. संस्थागत विकास सम्बन्धी सूचकहरू:

सि.नं.	विवरण	सूचक पुरा गरेको छ /छैन ?	
१	वडा/गाउँ/नगरस्तरमा बालमैत्री स्थानीय शासन समिति गठन भई क्रियाशिल रहेका हुनेछन् ।	छन् ☐	छैनन् ☐
२	महानगरपालिकाले बालमैत्री आचार संहिता, नीति, नियम तर्जुमा गरी कार्यान्वयनमा ल्याएका हुनेछन् ।	छन् ☐	छैनन् ☐
३	महानगरपालिकाको प्रत्येक वडामा कम्तिमा १ बाल उद्यान सहितको बालमैत्री सिकाई केन्द्र सञ्चालनमा रहेको हुनेछ ।	छन् ☐	छैनन् ☐
४	बालबालिकाको वस्तुगत विवरण (प्रोफाइल) को आधारमा महानगरको विकास योजना निर्माण र बालबालिकाको लागि लगानी योजना तर्जुमा भई कार्यान्वयन भएको हुनेछ ।	छन् ☐	छैनन् ☐
५	महानगरको योजना तर्जुमा पूर्व वार्षिक रूपमा वडा र नगर तहमा बालभेला आयोजना गरी भेलाले प्राथमिकता तोकेका विषयलाई महानगरको योजना तर्जुमा प्रक्रियामा समावेश गरिएको हुनेछ ।	छन् ☐	छैनन् ☐
६	महानगरको बालबालिका सम्बन्धी स्थितिपत्र तयारी तथा प्रकाशन अद्यावधिक भएको हुनेछ ।	छन् ☐	छैनन् ☐
७	स्थानीय स्तरमा रहेका प्रहरी (कार्यालय) चौकीहरूमा बालमैत्री कक्ष वा बालमैत्री सम्पर्क ईकाई रहेको हुनेछ ।	छन् ☐	छैनन् ☐
८	विद्यार्थी सवार हुने शैक्षिक संस्थाका सवारी साधनहरू महानगरले तोकेको न्यूनतम मापदण्ड अनुसार बालमैत्री र अपाङ्गतामैत्री हुनेछन् ।	छन् ☐	छैनन् ☐
९	नगर कार्यापालिका/वडा कार्यालय र प्रत्येक स्वास्थ्य संस्थामा १ बालमैत्री कक्ष रहेको हुनेछ ।	छन् ☐	छैनन् ☐
१०	बसपार्क, सिनेमाहल, खेलमैदान जस्ता सार्वजनिक स्थलहरूमा बालमैत्री शौचालय र खानेपानी धाराको व्यवस्था भएको हुनेछ ।	छन् ☐	छैनन् ☐

अनुसूची :५

बालमैत्री स्थानिय शासन सम्बन्धी महानगरको वस्तुस्थिति विवरणको विषय सूची

एवम् प्रोफाईल ढांचा

प्रोफाईलको कभरपृष्ठ

महानगरपालिकाको नक्शा

मन्तव्य (आवश्यक भएमा)

१. महानगरपालिकाको परिचय

१.१ महानगरपालिकाको भौगोलिक अवस्थिति

१.२ हावापानी भू-उपयोग

१.३ ऐतिहासिक पृष्ठभूमि तथा विशेषता

१.४ महानगरपालिकाको आर्थिक तथा सामाजिक अवस्था

१.५ महानगरपालिकाका बासिन्दाको प्रमुख व्यवसाय तथा रोजगारीको अवस्था

१.६ विकासका सम्भावना, अवसर, चुनौती र समस्याहरू

२ बालमैत्री स्थानीय शासनको अवधारणा र कार्यक्षेत्र

२.१ बालबालिकाको परिभाषा तथा बालमैत्री स्थानीय शासन व्यवस्थाको आवश्यकता

२.२ विद्यमान ऐन, नियममा बालबालिका सम्बन्धी भएको व्यवस्था

२.३ नगर तथा वडा स्तरीय योजनामा बालबालिका सम्बन्धी भएको व्यवस्था

२.४ बाल समूह वा बालक्लवहरू

२.५ बालमैत्री महानगरको अवधारणा

२.६ बाल अधिकार (बाल बचाउ, बाल संरक्षण, बाल विकास र बाल सहभागिता)

२.७ स्थानीय बालमैत्री शासनको कार्यक्षेत्र

२.८ बालमैत्री स्थानीय शासन कार्यक्रमका साझेदार तथा सहयोगी संस्थाहरू

२.९ बालमैत्री सुशासनयुक्त महानगर स्थापनाका लागि अवसर र सम्भावनाहरू

३ जनसङ्ख्या

३.१ उमेर समूह तथा जातिगत आधारमा जनसङ्ख्या

३.२ मातृभाषाका आधारमा जनसङ्ख्या

- ३.३ जनसङ्ख्या वृद्धिदर
- ३.४ बाल विवाहको अवस्था
- ३.३ परिवार सङ्ख्या र प्रतिपरिवार औषत बालबालिका सङ्ख्या

४. बाल तथा मातृ स्वास्थ्य

- ४.१ सुरक्षित मातृत्व कार्यक्रम
- ४.२ खोप लगाउने बालबालिका सम्बन्धी विवरण
- ४.३ बालबालिकामा देखा पर्ने गरेका मुख्य रोगहरु र तिनको उपचार व्यवस्था
- ४.४ बालबालिकामा पोषणको अवस्था
- ४.५ परिवार नियोजनको साधन प्रयोगकर्ताको विवरण
- ४.६ प्रसुती पूर्व चार पटक र प्रसुती पश्चात आमा र नवजात शिशुको कम्तीमा २ पटक स्वास्थ्य परीक्षण गराउने गर्भवति महिलाहरुको विवरण
- ४.७ दक्ष जनशक्तिबाट सुत्केरी गराउने महिलाको विवरण
- ४.८ नियमित रुपमा तौल लिईएका बालबालिकासम्बन्धी विवरण
- ४.९ भिटामिन ए तथा जुकाको औषधि खाएका बालबालिका सम्बन्धी विवरण
- ४.१० आयोडिनयुक्त नुनको प्रयोग गर्ने घरपरिवार सम्बन्धी विवरण
- ४.११ सार्वजनिक तथा निजी चर्पी र सरसफाई सम्बन्धी विवरण
- ४.१२ खानेपानीको स्रोत तथा उपलब्धता सम्बन्धी विवरण

५. शैक्षिक अवस्था

- ५.१ महिला तथा बालबालिकाको साक्षरता विवरण
- ५.२ शैक्षिक संस्थाहरुको विवरण
- ५.३ छात्रा-छात्रको विवरण
- ५.४ विद्यार्थी भर्ना दर
- ५.५ कक्षा विद्यार्थी सम्बन्धी विवरण
- ५.६ छात्रवृत्ति प्राप्त विद्यार्थी विवरण
- ५.७ तहगत रुपमा कूल शिक्षक सम्बन्धी विवरण (शिक्षक/शिक्षिका अनुपात) विवरण
- ५.८ महानगर वडास्तरमा विद्यार्थी र शिक्षकको अनुपात

- ५.९ विद्यालयमा खानेपानीको सुविधा
- ५.१० छात्र-छात्राको लागि शौचालय अवस्था
- ५.११ कक्षा कोठा, फर्निचर, खेल मैदान सम्बन्धी विवरण
- ५.१२ विद्यालय जान लाग्ने समय
- ५.१३ विद्यालय जान छाड्नेहरु सम्बन्धी विवरण
- ५.१४ बाल विकास केन्द्र वा पूर्व प्राथमिक विद्यालयको विवरण

६. बाल संरक्षण

- ६.१ द्वन्द पीडित तथा तथा जोखिममा परेका बालबालिका सम्बन्धी विवरण
- ६.२ विस्थापित बालबालिका सम्बन्धी विवरण
- ६.३ बालश्रमिक सम्बन्धी विवरण
- ६.४ बाल यौन शोषण तथा बेचबिखन सम्बन्धी विवरण
- ६.५ सडक बालबालिकाको विवरण
- ६.६ कूलतमा लागेका बालबालिकाको विवरण
- ६.७ उमेर समूह अनुसार मृत्यु हुने बालबालिकाको विवरण
- ६.८ खाद्यान्न सङ्कटमा परेका बालबालिकाको विवरण
- ६.९ जाडो तथा गर्मीका कारण मृत्यु हुने बालबालिकाको विवरण
- ६.१० संस्थागत हेरचाहमा रहेका बालबालिकाको विवरण

७. आर्थिक विकास

- ७.१ पेशा तथा रोजगारीको अवस्था सम्बन्धी विवरण
- ७.२ युवा रोजगारी सम्बन्धी विवरण
- ७.३ दैनिक कार्य घण्टा महिला पुरुष सम्बन्धी विवरण

८. विपद सम्बन्धी विवरण

- ८.१ प्रकोपको विवरण
- ८.२ प्रकोपबाट भएको क्षति विवरण
- ८.३ बाल अपराधको विवरण

बालबालिकाहरुका लागि नगर विकास योजना तर्जुमाको खाकामा समावेश हुनुपर्ने महत्वपूर्ण बुँदाहरु

१. सन्दर्भ:

- बाल अधिकारको मौजुदा अवस्था
- स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ का मूल पक्ष
- बाल अधिकारसम्बन्धी महानगरपालिकाको नीतिगत व्यवस्था
- लगानीको श्रोत
- सार्वजनिक सेवासम्बद्ध कर्मचारीको क्षमता
- नागरिक समाजद्वारा सहभागिता

२. प्रक्रिया

- उल्लेखित सहभागितात्मक योजना पद्धति सम्बन्धी प्रमुख बुँदाहरु
- बाल अधिकारसम्बन्धी ऐनमा उल्लेखित सान्दर्भिक दफा
- बालबालिका सम्बन्धी कानूनहरुका सान्दर्भिक दफा
- वार्षिक योजनाका नीतिगत तथा कार्यगत प्रावधानहरु
- नगर कार्यपालिकाको अनुदान निर्देशिका कार्यविधिमा उल्लेखित कार्यहरु र लगानीको व्यवस्था
- बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धमा भएका प्रमुख उपलब्धीहरु

३. बजेट

- योजनाको लागि आवश्यक बजेट
- बजेटको उपलब्धता
- बजेट श्रोत
- बजेट न्यून हुने अवस्था र पूर्ति हुन सक्ने सम्भावित क्षेत्रहरु

४. उपलब्धी

- परिणाम र नतिजा
- प्रभाव
- सामाजिक परीक्षण र सार्वजनिक सुनवाईको प्रवन्ध

५. योजना कार्यान्वयन

- क्रियाकलाप योजना
- जिम्मेवारी तालिका
- समीक्षा
- प्रतिवेदन
- अनुगमन तथा मूल्याङ्कन
- पृष्ठपोषण

७. तर्कबद्ध योजनाको नमूना खाका

तर्कबद्ध योजना विश्लेषण एउटा विश्लेषण प्रविधि हो जसले योजना र आयोजनाको लक्ष्य/उद्देश्य/प्रतिफल तथा तिनीहरू बीचको कारण र असरको सम्बन्धलाई पहिचान गर्न मद्दत गर्दछ । यो तपसिलको महल र खाकाहरूमा निर्माण गरिन्छ ।

विवरणात्मक संक्षेप	सूचक	पूष्ट्याईका आधारहरू	पूर्वानुमान वा जोखिम
लक्ष्य			
उद्देश्य			
नतिजा र प्रतिफल			
क्रियाकलाप	लगानी		

अनुसूची : ७

बालमैत्री शासन सञ्चालन सम्बन्धी बालबालिकाको लागि स्थानीय लगानी योजनाको ढाँचा

अवधी (..... देखिसम्म)

जिल्ला चितवन, भरतपुर महानगरपालिका वडा नं. वस्ती/टोल

क्र. सं.	लगानीको क्षेत्र/ क्रियाकलाप	वार्षिक लक्ष्य	कार्यक्रमको लागि आवश्यक पर्ने जम्मा बजेट	बजेटका श्रोतहरू र प्राप्त हुने रकम रु							कैफियत
				महानगर पालिका	संघीय सरकार	विकास साझेदार	स्थानीय साझेदार	पुरस्कार तथा थप अनुदान	जम्मा	नपुग हुने बजेट रु	

४.									
५.									
६.									
७.									
८									
९									
१०									

बाल सहभागिता कस्तो छ ?

अनुगमन कर्ताको सुझाव

.....

.....

.....

.....

.....

अनुगमन कर्ताको नाम :

संस्था :

पद :

अनुगमन गरेको मिति :

अनुगमन कर्ताको दस्तखत :

अनुगमन प्रतिवेदन पेश गरेको मिति:

प्रतिवेदन पेश गरेको कार्यालय/निकाय

अनुसूची: ९

सामाजिक (सार्वजनिक सुनवाइ) परीक्षण गर्दा भर्ने विवरणको ढाँचा

१ कार्यक्रम/योजनाको नाम :

(क) नाम :

(ख) स्थल :

(ग) लागत अनुमान :

(घ) योजना शुरु हुने मिति:

(ङ) योजना सम्पन्न हुने मिति :

२ कार्यान्वयन गर्ने निकाय र सामुदायिक संस्थाको

(क) नाम :

(ख) अध्यक्षको नाम :

(ग) सदस्य संख्या :

बालक:

बालिका:

३ आम्दानी खर्चको विवरण

(क) आम्दानी तर्फ

आम्दानीको श्रोत (कहांबाट कति नगद तथा जिन्सी प्राप्त भयो खुलाउने)	रकम वा परिणाम	कैफियत

(ख) खर्च तर्फ :

सि.नं.	खर्चको विवरण	दर	परिणाम	जम्मा
१	सामाग्री (के के सामाग्री खरीद भयो ?)			
२	ज्याला (के मा कति ज्याला भुक्तानी भयो?)			
३	स्थानीय लगानी (कसले के योगदान दिएको छ भयो ?)			
४	अन्य खर्च (के कामको लागि ?)			

(ग) मौज्दात :

विवरण	रकम वा परिमाण	कैफियत

(घ) भुक्तानी दिन बाँकी :

विवरण	रकम वा परिमाण	कैफियत

४. सम्पन्न योजनाको लक्ष्य तथा प्रगति विवरण

कामको विवरण	लक्ष्य	प्रगति	कैफियत

५. देहायको कार्यहरुमा बाल सहभागिता कस्तो छ ?

बाल सहभागिताको अवस्था			
विवरण	बालक	बालिका	जम्मा
योजना माग तथा प्राथमिकीकरण			
योजना स्वीकृत			
योजना कार्यान्वयन			
योजनाको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन			
योजना लाभ वितरण			

विवरण भर्नेको नाम थर

पेश गरेको कार्यालय

पद

अनुसूची: १०

समष्टिगत प्रगति प्रतिवेदनको ढाँचा

१ कार्यक्रम/योजनाहरुको भौतिक तथा वित्तीय प्रगति विवरण (चौमासिक/अर्धवार्षिक/वार्षिक)

अर्थिक वर्ष :

महानगरपालिकाको नाम : भरतपुर

जिल्ला : चितवन

चौमासिक (प्रथम/दोस्रो/तेस्रो)/वार्षिक) प्रगति प्रतिवेदन

कार्यक्रम/योजनाहरुको भौतिक प्रगति तथा वित्तीय स्थिति

योजनाको नाम	वडा नं./स्थान	योजनाको कूल लागत (रु.)	स्थानीय तहबाट उपलब्ध अनुदान रकम	शुरु हुने मिति	किसिम (साल वासाली / नयाँ)	योजनाको कूल लागत	योजनाको कूल खर्च	लाभान्वित जनसङ्ख्या			क्षेत्र	
								बालक	बालिका	जम्मा		

कार्यान्वयनमा देखिएका समस्याहरु

:.....

.....

.....

समाधानको लागि सम्भावित सुझावहरु :.....

.....

.....

.....

पेश गर्ने :

.....

स्वीकृत गर्ने :

२. समष्टिगत प्रगति प्रतिवेदन

जिल्ला: चितवन

भरतपुर महानगरपालिका, वडा नं.....

आर्थिक वर्ष

क्र.सं.	क्रियाकलाप	ईकाई	भौतिक		वित्तीय		उपलब्धी
			लक्ष्य	प्रगति	लक्ष्य	प्रगति	

कूल जम्मा							

.....
तयार गर्ने:
नाम :
पद :
हस्ताक्षर :
मिति :

.....
स्वीकृत गर्ने:
नाम :
पद :
हस्ताक्षर :
मिति :